

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 11 (1844)

П'ятниця, 13 березня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

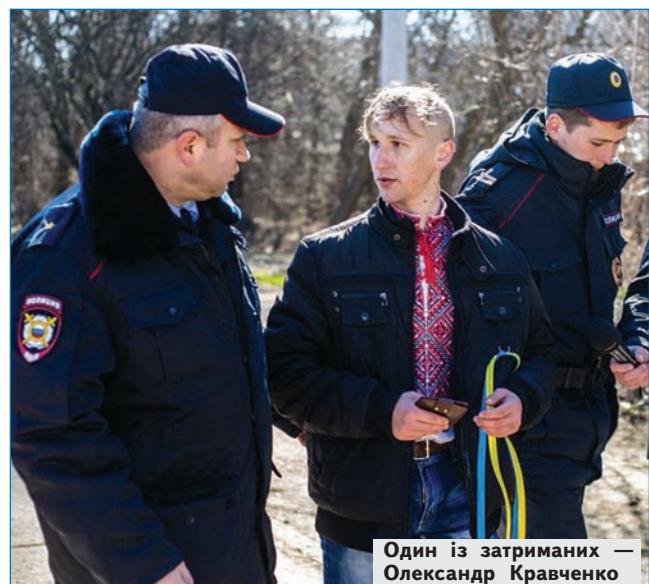
Ціна договірна

У СІМФЕРОПОЛІ УЧАСНИКІВ АКЦІЇ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ШЕВЧЕНКА ЗАСУДИЛИ ДО ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ

Шевченківське свято біля «Трьох грацій»...

Біля пам'ятника Шевченку, де заборонили святкувати українцям, бо тут нібито мали зібратися комуністи і проросійські організації (треба ж — саме 9 березня! і саме тут!), впродовж дня так ніхто і не з'явився. Окрім городян, що групками й поодинці приносили квіти Кобзарю, і патрульної машини «в засаді»...

Один із затриманих —
Олександр Кравченко

Залізничний райсуд Сімферополя засудив учасників акції до Дня народження Тараса Шевченка, яка відбулася в столиці Криму 9 березня. За синьо-жовті пропори суд визнав їх винними у використанні «забороненої символіки». Засідання тривало кілька годин, журналістів до залі не пустили. Активістам — Леонідові Кузьміну, який організував мітинг, Олександрові Кравченку та Вельдарові Шукурджиєву присудили по 40 годин громадських робіт.

Вельдар Шукурджиев напередодні розповідав журналістам: «На мое запитання, де написано, що пропор України заборонений на території Російської Федерації, судя сказала, що це вона вичитала в Інтернеті». Після вироку активіст сказав, що його влаштовує рішення, і він не буде його оскаржувати.

25-річний Олександр Кравченко на одне із судових засідань прийшов у вишиванці та з жовто-синьою стрічкою, прив'язаною до кишені куртки.

Він сумнівався, що суд ухвалить справедливе рішення: «Я глибоко переконаний, що рішення тут, у суді, не ухвалюється, воно вже десь ухвалене якимось політичним керівництвом, залишилися тільки формальності». На його думку, опоненти бояться проукраїнських активістів, тому вживають відповідних заходів: «Вони не впевнені у своїх силах, бояться нас — найменш небезпечних людей, які не бешкетують, захоплюються культурою і чимось позитивним».

Рішенням суду щодо себе Кравченко назвав «фарсом» і процитував журналістам фразу з байки Крілова: «Ти виноват уж тем, що хочется мне кушать». Також він розповів, що під час засідання суду виступав свідок акції пам'яті Шевченка, котрий дав свідчення про те, що не чув від Кравченка будь-яких провокаційних гасел, у чому його спочатку звинувачували поліціяни.

Журналістам Кравченко розповів, як

під час судового засідання йому доводили, що його слова про те, що Тарас Шевченко є українським поетом, — це суто його суб'єктивна думка, оскільки за часів Шевченка «жодної України не існувало, а була складова частина Російської імперії». «На додачу я дізناється, що 9 березня 2015 року я був... Тарасом Григоровичем Шевченком!» — цитує Кравченко судову постанову щодо нього.

Святкувати річницю Кобзаря в Сімферополі зібралися, за різними оцінками, від 30 до 50 осіб, багато з яких були вбрані в національні українські стрій. Знайшлися також ті, хто прикрасив одяг стрічками кольорів національного прапора України.

Організатори мали від міської адміністрації дозвіл на проведення акції. Однак біля пам'ятника Шевченку людям зібралися не дозволили: захід відбувся в парку Гагаріна, біля скульптурної композиції «Три грації».

(Продовження на 2-й стор.)

У КРИМУ — ЧЕРГОВЕ ЗАТРИМАННЯ У «СПРАВІ МІТИНГУ 26 ЛЮТОГО»

11 березня в Криму затримали ще одного кримського татарина у «справі 26 лютого». Як повідомляє кореспондент проекту Радіо «Свобода» «Крим.Реалії», вранці в селі Ястребівка Красногвардійського району був затриманий Талят Юнусов, 1984 року народження.

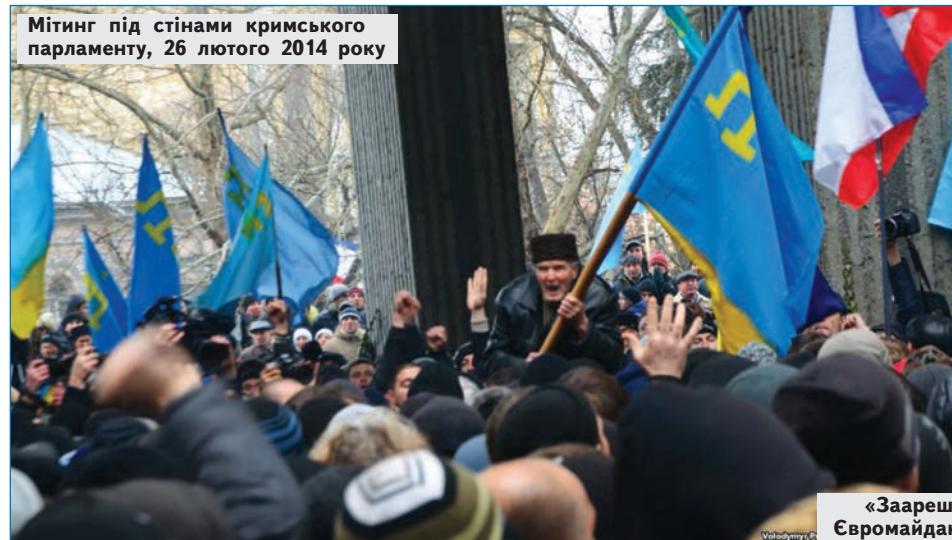
За словами його батька Асана Юнусова, о 7.00 у будинок увірвалися озброєні люди в масках. «Вони нічого не пояснили, властували «маски-шоу», сказали, що камери зафіксували його участь у мітингу 26 лютого і що Талят підозрюється в завданні кому-сь тілесних ушкоджень. Сказали, що повезуть його до Сімферополя. Зв'язку з ним на даний момент немає», — розповів батько затриманого.

«Правоохоронні органи» Криму ситуацію на даний час не коментували.

протистояли проросійські активісти, яких організували лідери «Русского единства» на чолі з Сергієм Аксёновим, який зараз очолює кримський «уряд».

«БЕЗПРАВНИЙ ПІВОСТРІВ» — стор. 3

Мітинг під стінами кримського парламенту, 26 лютого 2014 року

«Сьогодні ми обговорили питання Криму. Рівно рік тому незаконно анексовані Кримський півострів є об'єктом, де постійно порушуються права людини. Лише в січні цього року було заарештовано в. о. голови Меджлісу Ахтема Чийгоза, велику кількість інших активістів кримськотатарського народу», — сказав П. Порошенко.

За його словами, під час зустрічі, в якій брав участь лідер кримських татар Мустафа Джемілев, до шведської сторони намагалися донести інформацію про критичну ситуацію з правами людини в Криму: «Ми намагалися ще раз нагадати і продемонструвати ту критичну ситуацію, яка зараз розвивається в Криму і яка потребує дуже жорсткої та ефективної координації дій щодо захисту прав кримськотатарського народу та звільнення анексованого Криму». («Укрінформ»)

«Заарештованого в Криму активіста Евромайдану катують у СІЗО» — стор. 3

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «Будівничий України»

Головний редактор
Віктор
КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
<http://svitlytsia.crimea.ua>

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

КРЕДИТ І ГРОШЕЙ, І ДОВІРИ

Рада директорів МВФ затвердила під час засідання в середу нову програму кредитування для України в розмірі 17,5 мільярда доларів. Про це йдеється в заяві директора-розпорядника фонду Крістін Лагард, передає власний кореспондент «Укрінформу».

«Рада повідомти, що Виконавча рада МВФ сьогодні ухвалила розширену угоду в рамках Механізму розширеного фінансування (EFF) для України в розмірі 12,348 SDR (близько \$17,5 млрд.), засновану на комплексній програмі економічних реформ за підтримки Фонду, а також за рахунок додаткових ресурсів з боку міжнародного співробітництва», — зазначається в заяви.

Грунтуючись на заходах, вжитих у рамках попередньої програми стенд-бай, ця

нова чотирирічна розширеня угоди підтримуватиме стабілізацію економіки України та набір глибоких політичних реформ, спрямованих на відновлення стійкого зростання в середньостроковому перспективі, зазначила керівник Фонду. Крім того, додала вона, цей крок сприятиме «поліпшенню умов та стандартів життя українського народу».

Лагард позитивно відзначила кроки української влади, яка «продовжує демонструвати тверду прихильність реформам». Щоб допомогти піднятися наслідки цих змін, особливо для найбідніших верств населення, як зауважила керівниця МВФ, «вживаються заходи зі зміненнями та кращою цілеспрямованості системи соціального захисту».

Водночас Лагард визнала, що «програма є амбітною та включає в себе ризики, зокрема, ті, що випливають з конфлікту на сході країни». У цьому зв'язку керівник Фонду висловила сподівання, що режим припинення вогню, який «значною мірою виконується зараз», триватиме й надалі.

* * *

Чотирирічна програма МВФ є знаком довіри до України, заявив український президент Петро Порошенко. Про це він написав на своїй сторінці у Facebook.

«Сьогоднішнє рішення МВФ — це знак довіри до України та підтримки від цивілізованого світу. Це дозволить Україні отримати широкий пакет економічної та фінансової допомоги від Світового банку, Європейського банку реконструкції і розвитку та інших банків», — написав П. Порошенко.

УКРАЇНСЬКІ ПРИКОРДОННИКИ ВИМАГАЛИ ХАБАРА ВІД КРИМСЬКОГО АРХІЄПІСКОПА

На адміністративному кордоні з Кримом прикордонники вимагали хабара від архієпископа Сімферопольського і Кримського (УПЦ КП) Клиmenta. За цим фактом відкрито кримінальне провадження. Про інцидент на своїй сторінці в соцмережі повідомив народний депутат України, член міжфракційного об'єднання «Крим» Георгій Логвинський.

«Ми зафіксували факт вимагання хабара при проходженні митниці на кордоні з Кримом. Потерпілим став владика Климент. Продовиться служкове розслідування з метою виявлення всіх осіб, причетних до злочинної схеми. Я, як народний депутат, звернувся до прокуратури з вимогою порушити кримінальне провадження за фактом хабара на підставі ст. 368 КК України проти причетних осіб і будуть тимчасово на контролі цю справу. Сподіваюся, покарання (поки земне) буде за всією строгостю закону», — підкреслив народний обранець.

Георгій Логвинський також наголосив, що жорстока боротьба з кожним конкретним випадком грубого порушення прав громадян в підсумку приведе до очищення служб від хабарників і здирників, які безсоромно живляться на горі звичайних громадян.

«Навіть сам священика не зупиняє безприн-

ципних хабарників, і, безумовно, таким не місце в державних службах. У сьогоднішніх умовах України корупційні злочини повинні прирівнюватися до зради Батьківщини. Завдання правозахисників і представників влади виявляти, розслідувати кожне таке правопорушення та гарантувати громадянам України, що злочинці будуть нести найсуворішу відповідальність», — сказав народний депутат України.

В свою чергу, архієпископ Климент прокоментував ситуацію так: «Сподіваюся, що після моого звернення на Чонгарі буде наведено порядок. По-перше, прикордонники будуть спілкуватися державною мовою. По-друге, не будуть більше вимагати хабарів. І, по-третє: перестануть ставити запитання, чому я їду до України: це — не кордон між державами, це — адміністративний кордон».

Як стало відомо, інцидент трапився на пропускному пункті на материковій Україні у ніч з 9 на 10 березня, коли владика Климент прямував до Києва для участі у «круглом столі» в Кабінеті Міністрів. «Владику ознайомили з цінником у... 200 гривень, в'ідливо запитавши: «Хіба ви, отче, правил не знаєте?» — повідомило джерело.

<http://crimeanua.wix.com/main>

У СІМФЕРОПОЛІ УЧАСНИКІВ АКЦІЇ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ШЕВЧЕНКА ЗАСУДИЛИ ДО ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Мітинг певний час проходив спокійно, без будь-яких провокацій з боку яких організаторів, котрі оголосили захід культурною акцією, так і випадкових перехожих. Однак несподівані гости — гурт жінок — раптом заявили, що розіньють подію не як поетичні спогади, а як політичну провокацію з нагоди пам'ятної дати.

За декілька днів до проведення заходу його організатора, Леоніда Кузьміна, викликали на бесіду-попередження до поліційного управління в Сімферополі. Після цього чоловік домовився з учасниками акції про те, що на заході, заради уникнення неприємностей, не лягутимуть речень яй гасла, що можуть бути розінені як пропагані.

Хоплених мітингарів підійшли до Залізничного райвідділу поліції Сімферополя, однак не надали їм статус затриманих. Спочатку повідомлялося, що офіційно активістів було запрослено на бесіду з приводом використання української символіки під час заходу (йшлося про великий прапор України та один маленький прапорець). При цьому журналісти зазначають, що символіку мали всі, а затримали лише троє: Кузьмін

був у вишиванці та з жовто-блакитними стрічками, Олександр Кравченко — також у вишиванці, зі стрічками та оселдем на голові, Шукурджиев — з маленьким прaporцем України.

Близько п'ятнадцяти учасників пам'ятного заходу, що супроводжували поліціянтів та затриманих, чекали на остаточне рішення щодо інциденту під стінами відділку.

Судове засідання впродовж тижня переносилося двічі.

Організатора акції, Леоніда Кузьміна, який працював у школі вчителем історії, 11 березня звільнili за статтею «невідповідність посаді», називши «агентом Держдепу» та звинувативши в «підтримці засад російського суспільства». Як згодом розповів Кузьмін, в адміністрації школи йому прямим текстом заявили, що якби він вийшов на

АДВОКАТ САВЧЕНКО ПРЕДСТАВИВ ДОКАЗ ЇЇ НЕВИНУВАТОСТІ

Захист українки Надії Савченко має відео, записане росіянином, яке підтверджує, що її викрали ще до того, як загинули російські журналісти Ігор Корнелюк та Антон Волошин. Про це повідомив адвокат Марк Фейгін в ефірі телеканалу «24».

На відео знято, як терористи наділи на голову Савченко балаклаву і допитують її.

«Те, що це — територія України, не оскаржити навіть слідство, осільки слідство не стверджує зворотного, а погоджується з тим, що вона потрапила в полон у батальйон «Зоря» 17 червня. Тут набагато важливіше час», — повідомив Фейгін.

За словами адвоката, власні експерти визначили, що відео було знято близько 10-ї години ранку.

Позиція слідства така, що Савченко корегувала вогонь, коли було вбито російських журналістів, а після цього, близько 12-ї години, зателефонувала комбату «Айдару» Сергієві Мельничуку. Однак дані слідства і відео не збігаються, адже згідно з доказами захисту Надія вже дві години перебувала в полоні, у неї забрали телефон і одягнули в балаклаву.

Захист Н. Савченко подав клопотання, щоб це відео долучили до матеріалів справи і було проведено дві експертизи (для визначення голосу Савченко і цифрова експертиза на визначення часу зйомки).

Автор відео теж відомий — це громадянин Росії Єгор Рускій, який зараз називає себе мером Лутугиного, що на окупованій частині Луганщини. Адвокати вимагають у слідства, щоб допитали і його.

* * *

«Її взяли в полон, коли вона перев'язувала поранених...»

Інтерв'ю з мамою Надії Савченко читайте на 7-й стор.

ОКУПАНТИ ПОКАРАЮТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ І КРИМСЬКИХ ТАТАР

Усі злочини проти українців, кримських татар та інших національних спільнот, вчинені російсько-терористичними військами на тимчасово окупованих територіях Криму й окремих районів Донбасу, будуть належним чином оцінені і покарані міжнародним співробітництвом, заявив віце-прем'єр-міністр — міністр культури України В'ячеслав Кириленко на парламентських слуханнях. Про це повідомляє прес-служба Кабінету Міністрів України.

«Ми стурбовані масовими порушеннями прав кримських татар в окупованому Криму. Всі ці факти документуються й акумулюються для передачі та розгляду в міжнародних інстанціях», — сказав В. Кириленко.

Віце-прем'єр зазначив, що українська влада намагається надавати кримським татарам, українцям і представникам інших національностей, які зазнають утисків у Криму, максимальну допомогу, в тому числі фінансову.

За його словами, на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей також мають місце масові переслідування за національною ознакою українців та інших національностей, не згодних з політикою місцевої терористичної влади. «Елементом агресивної російської пропаганди є міф про нібито переслідування російської меншини на території України. Насправді, мільйони росіян, які живуть в Україні, не відчувають жодних утисків, що підтверджується міжнародними спостерігачами», — сказав віце-прем'єр-міністр.

ставників інших національностей, які проживають в Криму».

УРЯД І РНБО ПРОІГНОРУВАЛИ «КРУГЛІЙ СТІЛ» ПРО ОКУПАЦІЮ КРИМУ

У клубі Секретаріату Кабінету Міністрів України у вівторок відбувся «круглий стіл» на тему: «Річниця окупації Криму. Що зроблено?». Захід ініціювалася Координаційною радою громадських організацій вимушених переселенців із Криму. До участі в обговоренні проблем окупації півострова та їхньому вирішенні запрошувалися представники українського уряду, однак вони проігнорували цей захід, повідомляють «Крим.Реалії».

«Ми планували цей «круглий стіл» як підбіття підсумків того, що відбулося за рік, що минув з моменту окупації Криму. Нашою метою є оцінка дій влади з деокупації Криму та планування подальших кроків щодо реінтеграції півострова в Україну. Планувалося, що це буде діалог влади і громадянського суспільства – організацій, які представляють вимушених переселенців», – зазначила модератор «круглого столу», аналітик Українського незалежного центру політичних досліджень Юлія Каздобіна.

В обговоренні взяли участь представники практично всіх великих громадських орга-

нізацій, тоді як переважна більшість органів влади не з'явилася на заході. Зокрема, запрошення організаторів проігнорували Український МЗС, РНБО, Генпрокуратура, Мін'юст, Мінсоцполітики, МОЗ, Мінекономрозвитку, Міносвіти.

На «круглом столі» були присутні лише представники Адміністрації Президента, Державна реєстраційна служба, Митниця і Міграційна служба України. З народних депутатів участь взял лише член міжфракційного об'єднання «Крим» Георгій Логвинський.

За підсумками «круглого столу» за основу ухвалили

результати. У ній зазначено, що учасники обговорення вважають за необхідне створити Громадську раду при Кабінеті Адміністрації Президента, яка сконцентрується на питаннях деокупації Криму. Також у документі зазначено на необхідності внести зміни до закону «Про ВЕЗ Крим» і закону «Про окуповані території». Участники «круглого столу» внесли пропозицію щодо ухвалення закону «Про стратегію деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим».

* * *

Громадські організації вимушених переселенців з Криму мають намір звернутися до Генеральної прокуратури України щодо притягнення до відповідальності През'єр-міністра України Арсенія Яценюка. Про це заявив керівник Кримського центру ділового та культурного співробітництва «Український дім» Андрій Щекун під час брифінгу в Києві 11 березня.

Krims.org (RFPI)

А. Щекун пояснив, що через рік після окупації Криму в структурі української влади досі не створена служба у справах Криму.

«Що стосується термінів створення Державної служби у справах Криму – всі терміни вийшли. Сьогодні є наочне порушення Закону «Про тимчасово окуповану територію Крим» і порушене Постанову Кабінету міністрів від 17 липня

2014 року. Ми звертатимемося в Генпрокуратуру щодо притягнення до відповідальності Арсенія Петровича з приводу невідповідності та невиконання своїх функціональних посадових обов'язків», – сказав активіст.

Також він запевнив, що якщо до 15 квітня така Держслужба не буде створена «і держава не повернеться обличчям до громадськості»,

переселенці з анексованого Криму відватимуться до більш радикальних заходів.

«Звичайно, мирних заходів: насамперед, будемо пікетувати Кабінет Міністрів України», – уточнив А. Щекун.

Брифінг пройшов у рамках інформаційної кампанії проти окупації Криму, ініціаторами якої виступили громадські організації кримських переселенців.

ПРОШУ СЛОВА!

ФЕНОМЕН «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ» —

ЯК ЛАКМУСОВИЙ ПАПІРЕЦЬ ЯКОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ, або ЧИ ВИГРАТИ ІНФОРМАЦІЙНУ ВІЙНУ «КРУГЛИМИ СТОЛАМИ»?

Валентин БУТ

Після того, як нова українська влада в результаті своєї злочинної бездіяльності здала путінському режимові одну з найбільших своїх територій, а саме Автономну Республіку Крим, минув рік. Чи змінилася за цей час по-веденка «нашої» влади, чи змінився стиль її «урядування»? Відповідь в обох випадках, на жаль, негативна. Як би не парадоксально те виглядало, але, попри всі гучні заяви, влада, що прийшла з уchorашньою привладною опозицією, і не збиралася европеїзувати країну аж надто кардинально. Учасники мінілорічного київського Майдану розуміють, про що йдеться. Досить згадати лише, як «триедина» тисла вже забруднені кров'ю руки Януковича, як була готова ще рік мати його за свого президента.

Гарні полководці виграють битви, завдяки інтелекту, гарні політики роблять свої країни успішними, аби у потенційного ворога не виникло навіть спуски розпочати війну. Україна протягом усіх років Незалежності не мала влади, яка б піклувалася про довірену її країну, про її

Голова

Міністерство культури України

ПРЕЗИДЕНТ ВРУЧИВ НАГОРОДИ ЖІНКАМ

Президент України Петро Порошенко присвоїв звання «Маті-героїн» 787 жінкам, — інформує прес-служба Глави держави.

«Напередодні Міжнародного жіночого дня Президент України Петро Порошенко підписав Указ № 134/2015 про присвоєння почесного звання «Маті-героїн» 787 багатодітним жінкам, які народили та виховали до восьмирічного віку п'ятьох і більше дітей, у тому числі дітей, усновлених у встановленому законодавством порядку».

Президент України Петро Порошенко згадав про українську льотчицю Надію Савченко під час вручення нагород жінкам, які захищають свободу та боронять незалежність України. «Подивіться, що отримав у відповідь ворог і агресор — зуби зламають вони об нашу Надію», — сказав П. Порошенко і наголосив, що Савченко ламає стереотип про слабкість жіночої статі.

Президент запевнив, що робить усе можливе, щоб льотчиця була звільнена з-під арешту в Росії. Він також побажав миру, любові, злагоди та добробуту всім жінкам України.

«Ми все подолаємо, ми все зробимо і все нам вдастся. Але нам потрібно одне — мир», — сказав П. Порошенко.

РОЛЬ ЖІНКИ У ВРЕГУЛЮВАННІ КОНФЛІКТІВ – НЕОЦІНЕННА

Жінки, які складають половину населення, повинні бути активно залучені до ухвалення рішень, що формують і впливають на їхнє суспільство, включаючи запобігання і врегулювання конфліктів. Про це з нагоди Міжнародного жіночого дня заявив голова ОБСЄ, міністр закордонних справ Сербії Івіца Дачич.

«Наш досвід врегулювання конфліктів на Західних Балканах продемонстрував, яку вирішальну роль має забезпечення повної і рівної участі жінок у питаннях мури і безпеки. Залучення жінок підвищує ймовірність досягнення стійкого миру», — сказав Дачич. «Ми

БЕЗ ЖІНОК ЕКОНОМІКУ ЧЕКАВ БИ КОЛАПС

Президент США Барак Обама 8 березня привітав усіх жінок зі святом, висловивши тверду підтримку рівних прав та свобод для всіх людей, незалежно від статі. Про це йдеться в офіційному повідомленні, поширеному прес-службою Білого дому, передає власний кореспондент «Укрінформу».

«Жінки роблять неоцінений внесок у розвиток нашого світу. Вони і підприємці, і фермери, педагоги, науковці, митці, військові, матері, глави держав

повинні вийти за рамки бачення жінок як пасивних цивільних осіб чи жертв і визнати їхню ключову роль у суспільнстві і в питанні зміцнення миру», — додав голова ОБСЄ.

— цей список нескінченний. Без них економіку чекає більшість засудів, політичні системи — занепад, а сім'ї та громади — розпад», — наголосив глава Білого дому.

Tim не менше, за його словами, ще залишається багато місць, де до жінок ставляться нешанобливо. «Іхні здібності недооцінені, а їхні права людини — право на навчання, на самовираження, на життя без насильства, на вибір того, чи виходити заміж та за кого — постійно порушуються», — зазначається у документі.

Він підкреслив, що жінки й дівчата «заслуговують на те, щоб до них ставилися відповідально. Скрізь і щодня». Зі своєго боку Президент США пообіцяв, що його адміністрація працюватиме над тим, щоб зробити реальністю рівноправів'я між чоловіками й жінками.

ПЕРЕСЕЛЕНКА ІЗ СЕВАСТОПОЛЯ ПРИЙШЛА ЗАПИСАТИСЯ ДОБРОВОЛЬЦЕМ ДО ВІЙСЬКОМУТУ В УЖГОРОДІ...

Воювати — не жіноча справа. I все ж. В ужгородському військоматі здивовані тим, скільки жінок і дівчат просять відправити їх на Донбас добровольцями.

У звичайному житті Ірина — усміхнений аптекар, підкаже, що від кашлю, що від гіпертонії. Мало хто з клієнтів може навіть припустити, що вже скоро вона поїде на фронт, у зону АТО.

«Моя війна почалася вже давно, почалася з окупації Севастополя, де я жила під час анексії, я пройшла через весь цей «руський мир», — розповідає Ірина Голосна, доброволець.

Ірина так і не погодилася український паспорт поміняти на паспорт країни-агресора. Переїхала в Ужгород. Як тільки почалася четверта хвиля мобілізації, — прийшла до військомату добровольцем.

«Я розумію, що війна — це не жіноча справа, ну а що робити, я ж вам сказала, краще я, ніж молоді дівчата, хочеться, щоб вони жили далі, щоб жили щасливо, я хочу, щоб дочка моя жила щасливо», — каже Ірина.

У військоматі оторопіли, але відмовляти не стали. Професія Ірини — медик — затребувана на передовій.

«Люди знають, куди йдуть. Відмовляти в тому, що людина хоче захищати свою

Батьківщину? Жінка чи чоловік — думаю, немає сенсу», — говорять у військоматі.

У військомат уже прийшли вісімнадцять дівчат, очохих виїхати в зону АТО.

«Я думаю, вони будуть використовуватися за свою професію і в тих підрозділах медичних, які організовують медичне забезпечення, тобто не факт, що вони будуть на передовій. — Тобто жінки, які приходять, в основному це медики? — В даний час в основному звертаються медики», — пояснює Ігор, заступник начальника відділення Закарпатського обласного військового комісаріату.

Ірина каже, її рішення піти в армію не всі розуміють і приймають. Але все ж більшість друзів її підтримують.

«Мама не знає, думаю, що не дізнається незабаром, дочка схвалила, вона знала з першого дня, ці розмови, це не вчора виришилося, це було давно, усвідомлено», — каже Ірина.

Зараз Ірина, як інші жінки-добровольці, готовиться до від'їзу — оформляє необхідні документи, проходить медобстеження і додаткові військові медичні курси.

<http://uzhgorod.net.ua>

РІВНА СЕРЕД РІВНИХ

у відсутності в українських лицарів культу «прекрасної пані». Намагалися навіть якось це пояснити — тривалим перебуванням козацької осередків мирного життя та особливостями православного світогляду. То невже козаки дійсно не тільки не співували, але й не шанували своє жіноцтво? Вичерпну відповідь дають нам варти цілковито довіри історичні джерела.

Арабський мандрівник Павло Алеппський, який дівчі відвідував Україну в середині XVII століття, свідчить: «...По всій козацькій землі дивну річ споглядали ми — всі вони, за малим винятком, грамотні; навіть більшість їхніх жінок та дівчат вміє читати й знає порядок церковної служби... Українські жінки добре вдягнені, зайняті своїми справами, і ніхто не кидав на них нахабних поглядів». Збереглися численні документи, з яких постає, що дружини козацької старшини не тільки добре знали грамоту, а й були здатні, коли в тому виникала потреба, допомагати своїм чоловікам у розв'язанні найважливіших питань.

Промовисті деталі щодо давніх родинних взаємин на українських теренах містяться у спогадах Гійома де Боплан — французького військового інженера та мандрівника, який, подібно до Павла Алеппського, тривалий час перебував в Україні в першій половині XVII століття. Він, наприклад, докладно розповідає про усталену тоді традицію, згідно з якою не лише хлопець міг засватати кохану дівчину, а й дівчина могла «засватати» юнака, котрий прилав її до серця. Між іншим, церква ставилася доволі прихильно до такої незвичної, здавалося б, практики, а самі укладені таким чином шлюби були на диво міцними.

А ще — згадаймо листи всесильного гетьмана Івана Мазепи до своєї коханої Мотрі Кочубіївни. Ні, в них не сама лише палка любов гетьмана до юної красуні, а й глибока повага до неї. Ось, приміром:

«Мое серденько, май квіт рожаний! Сердечно на тее болю, що недалеко від мене ідеш, а я не можу очиць твоїх і личка біленькоого видіти...». Або: «Мое сердечне кохання! Прошу і вельми прошу, будь ласка, зо мною побачитися для усної розмови...». I спередя, та все одно якось дуже шляхетно: «...Бодай того Бог з душою розлучив, хто нас розлучає...».

Матеріал, ніяк не менш важливий від документальних свідчень за свою пізньальную вагою, надає й красне письменство, де через творчу уяву автора відбиваються реалії давнини часів. Це і драматична пропозиція — суттєво відмінні од справді християнських, глибоко демократичних у своїй основі. I хай вона скорилася долі, однак звикнути до нового життя вже так і не змогла.

Інакше складалася доля бідолашної княгині Ганни з повіті Левицького. Проте зовсім не через недосконалість тогочасного суспільного устрою, а виключно через власну легковажність та невміння скористатися своїми (і неабиякими!) правами. A от в «Енеїді» Котляревського, де античні сюжети примілово переплелися з прикметами козацького побуту, чи не найвищою оцінкою для однієї з богинь стає зауваження: «Мов сотника якогось пані...». Коментарі, як то кажуть, зайви, і іронія з приводу гаджік про сотника була і зовсім недоречною з огляду на той слід у вітчизняній історії, що його залишив чигиринський сотник, а згодом гетьман — Богдан Хмельницький!

Надто рідко в добу козаччини чоловік мав можливість більшість тривалий час перебувати з родиною. Але у військовий похід він виrushав зі спокійною душою: до всіх справ — і не тільки хатніх, господарських — відтепер зачулася дружина. I, скажімо, не старший із синів, а вона сама брала, коли треба, участь у розв'язанні майнових або інших суперечок, боронила інтереси своєї сім'ї перед громадою, а то й у суді. Більше того, могла верхи на коні, зі зброєю в руках стати на захист рідної домівки.

На жаль, запровадження кріпосництва та властивої йому авторитарної системи державного управління одразу ж змінило становище української жіночти на гірше. I це стосувалося не самих тільки найбідніших, але й заможних верств населення. Українська людність поволі

забуvalа про колишні права й привілеї жіноцтва. Однак згадкою про них залишилися незаперечні документальні та літературні свідчення, так чи інакше пов'язані з добою козаччини.

Отже, українська жінка тих, таких уже далеких від нас часів була не тільки вірною дружиною, матір'ю та вихователькою дітей, справжньою Берегинею роду, але й самодостатньою, свідомою свого місця в суспільстві особистістю. Втім, у середовищі, де вирукав дух завзяття та невічерпного оптимізму, інакше не могло й бути. А для нас, чоловіків-українців ХХІ століття, виникає серйозний привід, аби замислитися: а як ми ставимося до своїх матерів і сестер, наречених і дружин — усіх жінок рідної України?

І зараз, коли у жорстокому двобої з підступним агресором, нашим одвічним ворогом — імперською Росією, вирішується подальша доля української нації та держави, саме сучасне жіноцтво подає нам приклад незламної волі та справжнього патріотизму. Все, що повсякденно роблять жінки — учасниці всенародного волонтерського руху, журналістки та фронтові медики, а то й бійці добровольчих батальйонів, переконливо доводить: народ, який зростив таке сміливе та шляхетне духом жіноцтво, неодмінно переможе!

**Петро ДЖЕРЕЛЯНСЬКИЙ
м. Харків**

Цього тижня Слідчий комітет Росії повинен відповісти на клопотання захисту української льотчиці Надії Савченко щодо приєднання до справи доказів її невинуватості та допитів свідків. Про це повідомив адвокат Савченко Марк Фейгін. Надія Савченко передуває в російському СІЗО з літа 2014 року. У грудні вона оголосила голодування на знак протесту проти затримання. 5 березня адвокати Савченко повідомили, що вона вирішила частково припинити голодування, яке тримала понад 80 днів. Мама Надії, Марія Савченко, розповіла в ексклюзивному інтерв'ю Радіо «Свобода» про те, як виховувала доньку, чому та стала льотчицею, як Надя була поранена на Майдані та як поїхала на війну.

Марія Іванівна зізналася, що дочка забороняє її плакати на побаченнях у Москві...

— Історія дуже печальна, як для матері. Я постійно плачу. Ночами я не сплю. І вдень не хочеться спати. Тому що я переживаю, плачу. Богу молюся за її визволення і за всіх солдатів прошу Бога, щоб їх не ранило, щоб вони повернулися живі-здорові. Але війна є війна. І те, що вони в мене такі патріоти, — я пишаюся цим. Через те, що побільше б таких патріотів, як мої дочки, то, мабуть, і Україну не здали б, так, як оце вони зараз здали Україну, і що в нас убивають десятками за один раз, а вже тисячі й тисячі вбитих, і з десяток тисяч поранених. І звідки в Наді така любов до авіації — вона... що коли їх возила маленькими на море, я їх возила літаками різних марок. І коли Надя сиділа біля ілюмінатора, вона завжди питала: «Мамо, а ці хмарки ручками можна чіпати? А кувиркатися у них можна?». Кажу: «Ні». Але в неї така любов, мабуть... Я, вважаю, що діти війни, 1938 року народження, і війну добре пам'ятаю, і я боялася дуже німецьких літаків, бо вони дуже вили. І після війни я теж ще боялася, і навіть своїх. А пізніше, вже в юності, мені чогось дуже хотілося бути льотчиком. От і зараз — як поїду в село — там нема такого світла на вулицях, і дуже видно зорянє небо. Я можу простояти цілу ніч, дивитися на те небо, на ті зірки. І я говорила: «Якби була хлотцем, я б тільки була льотчиком». Ну а Надя, дівчина, досігла своєї мети. Так мені багато моїх однокласників говорять: «Марія, це твої гени передалися Наді». Можливо, їх так. Але вона досягла своєї мети, вона була рада дуже, вона вступала тричі до того університету харківського, і її перший раз сказали: «Дівчат не приймаємо». Другий раз: «Дівчино, виходи заміж, роди дітей». Третій раз сказали: «Іди в армію послужи, ми побачимо, на що ти здатна». І от вона пішла в армію. Перша газета про неї писала: «Ректор університету сказав, що такі можуть полетіти в космос». Усі газети, які про неї писали, усі журнали, — я всі

«ЇЇ ВЗЯЛИ В ПОЛОН, КОЛИ ВОНА ПЕРЕВ'ЯЗУВАЛА ПОРАНЕНИХ...»

їх складаю, в мене це просто як архів. Вся її історія.

Виховувала я її дуже патріотично. Доњки в мене не бешкетували, як-от я диллюся:

іду в електричці, батьки сидять, а дитина бігає прямо по сидіннях. Я навіть робила зауваження інколи батькам. А мої діти... якісі вони були більш спокійні, вони завжди собі знаходили гру: то вони у вчителя гралі, у них там був цілий журнал з оцінками, то вони в аптеку гралі, то в продавця, то в швачку. І от Надя стільки нашла, що у мене цілій чимоданчик був всіх моделей, які вона сама шила, думала, придумувала, адже вона дизайнер швейної справи, закрійник, дизайнер. Це в неї теж як талант. Я сама шию, і вона теж. Ну і я завжди їм казала: «Дівчата, вчіться, вчіться, бо в житті прийдеться, може, й важко, тому що життєві шляхи не успішні троїндами, він може бути колючим терном». Я завжди їм читала твори, казки розказувала, придумувала там всякі загадки. Вони завжди щось відгадували. І я завжди їм дкламувала такий вірш Лесі Українки:

*Я на гору круту крем'яну
Будукамінь важкий підймати
І, несучи вагу ту страшну,
Буду пісню веселу співати.*

Я завжди їм говорила: «Буде вам і горе, може, в житті, але ви завжди повинні бути життерадісними». А життерадісність — це те, здається, слова Горького. «Умей смеяться тоді, коли тебе грустно. Умей грустити тоді, коли тебе смішно». І от коли мені російські адвокати, і навіть кілька разів телефонував мені консул, Геннадій Степанович, говорять: «У Наді такий бойовий дух, вона така життерадісна, вона не падає духом, вона з усмішкою». І я їм навіть ці слова Горького і продиктувала, що такі вони в мене виховані. Мене багато людей бачать на вулиці, від знають, ну, мабуть, оскільки по телевізору мене показують, то мене люди й відзначають. Ідуть і говорять: «Ви — мама Надії Савченко?» — «Так». І на Майдані мене так візивали, а це ось недавно на Водохреща я була у Володимирському соборі, і одна жінка до мене підходить і говорить: «Ви — мама Надії Савченко? Ви мені скажіте, як Ви її так виховали, що вона у Вас такий великий патріот?». Ну а я... ну виховувала так, я знаю як... Потім говорить: «Я сама вчителька, і своїм учням розказує про Надію Савченко, яка вона мужня, яка вона дівчина». Ну а в Інтернеті читала — один чоловік пише, що Надя Савченко — це сестра Зої Космодем'янської. Ту катували німіц — так то ж німіц, Ви розумієте! То — вороги, які прийшли до нас із-за кордону, а це — вороги наші, які себе звуть нашими «рідними»

— На Майдані? На Грушевського?

— Так, так. А в праву ногу — там вже кульове поранення. І в неї ще залишалося 12 днів відпустки. Вона казала: «Мамо, я прийду у відпустку і все

тобі в селі зроблю». І тут — війна. І вона цю відпустку хоче використати, а її не дають.

— Де вона в цей момент служила?

— У Бродах. Вона вивчала літаки-бомбардувальники, винищувачі. А тоді на третому курсі вона проїхала всю Україну, де стоять військові

лася, це ж мені цей Микола Шульженко зателефонував.

— Це ще у Воронежі?

— Це ще у Воронежі. Вона там вела щоденник. Там, видно, більш-менш люди були добріші, ніж у Москві. Бо коли її перевезли у Москву, то той щоденник забрали і, мабуть, порвали його. А те, що вона голодувати почала, то це вже Віра приносila лист-заяву... Вони писали, що льотчиця Савченко Надія, яка вивчала — там вони

сказав: «Приїжджаєте, ви Надію побачите». Ми поїхали 13-го, оскільки мав бути суд.

А 10-го вони вже Надію відправили у психіатричну на судову експертизу. Так я, коли зайдла до Дриманова, йому одразу сказала: «Чому ви нас обманули? Ми вам телефонували 11-го, Надя вже була у психіатрії», і прямо сказала: «Націо ж ви її викрадені з нашої держави, привезли в свою, і судите! Яко ви маєте право судити? З іншої держави викрадена людина!». Він мені сказав, що вони її «сохранили», бо в Україні її хотіли вбити. Так я там так розплакалася! Я швиденько під язик таблетку від серця... Сказав, що дадуть «свідання» з дочкою. І ми поїхали. То не допускали нікого, а я Віктор Степанович з ним переговорив, то віктор Степанович зайдов, і я зайдла, і консул, а тоді і Новиков (адвокат Ілля Новиков — ред.) зайдов. Нас чотирьох одразу пустили! А то нікого не пускали. Через скло балакали. А чотири таких здорових чолов'яги стояли на дверях. Надя була без наручників. Це у психіатрії. І вони мені команду подають: «Разговаривати тільки на руському языку!». А я кажу: «Я російською мови зовсім не розумію!». «По нашему закону — тільки по руські». Я відповідаю: «За нашим законом — тільки українською». Надя засміялася: «Давайте перекладача!». Вони теж засміялися, і ми розмовляли українською.

Я коли зайдла і Надію побачила, — плакати захотілося. Надя сказала: «Мамо, тільки не плач». Вона дала команду — значить, ти не маєш права її не виконати. Це в неї така натура. Вона сама не плаче, тим більше, що її так викорували. Вони ж посадили біля дверей у неї сторожа якогось. Який там сторож — мабуть, з оцих же кедебістів чи енкаведистів, я знаю? І сторожі ці були у військовій формі. Потім по телебаченню казали, що вони ж увімкнули її світло, щоб вдень віночі горіло, і вони ж тараobili по дверях, не давали спати... Тоді консул мені телефонував, казав: «Не хвильуйся, все буде добре», і я їй побажала всього хорошого, щоб її Бог беріг, щоб вона повернулася живою.

— Ви знали про це?

— Знала, вона ж зі мною літаки, це — Хмельницька область, Стара Александрія, і осікльки вони не літали, вона взяла напрям у Броди, на військові вертолітоти. На два місяці її відсилали на перенавчання в Миколаїв, вона там перенавчилася і стала вертолітчиком. То вона цю відпустку використала — поїхала на війну. Її не давали, так не послиали — вона просила. Вона три рази просилася в Африку, на миротворчу операцію, бо вона була в Іраку. Її не пустили. І тут вона просилася — її не пускали, отже, вона пише заяву, «уходжу з армії», і все, самовільно вона йде. І «Айдар» — це хлопці, які були на Майдані, добровольці, і вона там. Коли Віктор Степанович Чевуз говорив: «Так що ж, Ви готовуєте її до розстрілу?». А він відповідає: «В Росії жінки не расстрілюють». «Хорошо», — говорить, — обрадували маму. Так я з Віктором Степановичем укладала договір, і тепер він — май адвокат. Але він не хотів, щоб українські адвокати захищали... Я не знаю. Але він увесь час працює, і деякі наші люди говорять, що він — нездара, самозванець — це наші такі юристи є в Україні, я не буду називати, хто. Про людину, яка закінчила юридичний університет у Воронежі, у Волгограді, а в Москві — Академію юридичну, і захищила дисертацію, і двадцять років була слідчим, і двадцять років — адвокатом, і викладає двадцять сім років у нашому київському інституті, і має школу своїх адвокатів, студентів навчає, — то людина, у якої сорок років стажу. Це щось говорити чи ні? Це — розумна людина. І практики в нього — дай Боже.

Я вважаю так: Надя — номер один — ім «Батьківщини» дуже великий плюс дала пройти у парламент. Тому що мені телефонували звідсіль, і з сіл, і з нашого села, всі знайомі, і казали: «Всі голосуємо за Надю». Тому що Надя є першим номером. І всі казали одне одному: «Ти ж голосуєш за Надю». От, великий плюс для «Батьківщини» — Надя. Я бачу, Юлія Володимирівна стається Наді допомогти у чомусь. Мене вони вітають... з Новим роком вітали. А так, щоб яксь там допомога — то нема такої допомоги.

11 жовтня Віктор Степанович Чевуз зателефонував Дриманову, генералу слідчого міністерства Росії. І він

попрощається, сказала: «Мамо, не хвильуйся, все буде добре», і я їй побажала всього хорошого, щоб вона повернулася живою.

20 травня вона поїхала, 17 червня її вже взяли в полон. І при тому взяли в полон, коли вона перев'язувала поранених. Ні вого не стріляла, нічого. А її у праву руку, нижче ліктя — вона отримала кулю навиліт, поранення там, в тому «Айдарі». Взяли і до цього часу мучать. Мучать оци «наші браття». Чи можуть вони зватися «нашими браттями», як вони прийшли на нашу землю і на нашій землі нас убивають? Що ж це за браття? ...Про СІЗО я одразу дізна-

ялася, сказала: «Мамо, не хвильуйся, все буде добре», і я їй побажала всього хорошого, щоб вона повернулася живою.

— ДЕ Ж ТІ РОСІЙСЬКІ ПРАВО Й ГУМАНІЗМ?

Прес-служба Президента України частково розкрила зміст відповіді президента Росії Володимира Путіна на лист Петра Порошенка про необхідність негайного звільнення української льотчиці Надії Савченко, обвинуваченої у вбивстві російських журналістів. П. Порошенко звертався також до Путіна з проханням надати українським лікарям можливість оглянути Надію та дати свої рекомендації щодо лікування і медичної допомоги.

У листі зазначалося, що остаточне рішення по Савченко «буде базуватися на правових нормах і принципах гуманізму», повідомив керівник прес-служби Петра Порошенка Андрій Жигулін. «Це — точна цитата з листа Путіна Порошенку», — сказав «РИА Новости» А. Жигулін, не розкриваючи інших деталей відповіді Путіна. Раніше прес-секретар Путіна Дмитро Песков відмовився повідомити зміст листа, пославши на те, що службове листування на найвищому рівні не розголошують.

МАТИ САВЧЕНКО НАПИСАЛА ЛИСТА МЕРКЕЛЬ

Мати української льотчиці, народного депутата від «Батьківщини» і делегата від України в ПАРЄ Надії Савченко написала листа канцлеру Німеччини Ангелі Меркель з проханням посприяти звільненню її дочки.

«Шановна пані Меркель, будь ласка, допоможіть мені врятувати мою дочку. Я звертаюся безпосередньо до Вас і сильно сподіваюся, що Ви як-небудь допоможете нам вийти з цього становища», — йдеться в листі Марії Савченко, який опублікувало Bild, повідомляє ZN.

За словами Марії Савченко, в Надії є алібі, тому вона не може бути винна у загибелі російських журналістів, у чому її звинувачують в РФ.

Олександр ЛАЩЕНКО

КРИМСЬКА ЖУРНАЛІСТКА ОТРИМАЛА ПРЕМІЮ ЗА СВОБОДУ СЛОВА

Valentina Samara

Serhiy Garman

Galina Timchenko

Українські журналісти стали лауреатами премії «Вільна преса Східної Європи-2015», яку вручають організації Fritt Ord Foundation i the ZEIT Foundation. Нагороду, що вручається серед пострадянських країн, отримали команда агентства журналістських розслідувань Slidstvo.Info, кримська журналістка Валентина Самар і журналіст із Донецька Сергій Гарман.

«Журналісти, блогери та медіа в Україні та Росії наразі працюють у надзвичайно складних умовах, не в останню чергу через обмін ненавистю між країнами. Офіційні повідомлення про кризу в Україні навмисно спотворюють дезінформаці-

єю», — зазначив член журі Мартін Полсон. окрім українців, лауреатами премії також стали редактор російської газети «Псковская губерния» Галина Тимченко (газета публікувала статті про загибель російських солдатів на Донбасі) та грузинське видання Netgazeti.

У повідомленні на сайті Fritt Ord Foundation зазначено, що премія, загальний фонд якої становить 75 тисяч євро, буде вручена 24 червня в Осло.

* * *

Широ вітаємо лауреатів, а особливо нашу кримську землячу Валентину Самар, із заслуженою нагородою! і пропонуємо уважі читачів її статтю про наші кримські проблеми з газети «Дзеркало тижня».

Ну, все, панове, кримська кри-
га скресла. Причому помітно
це стало якось майже одночасно і в
різних вимірах. У реальності — з
настанням річниці «кримської весни»
в головах жителів окупованих
територій та українських правите-
лів. В останніх, звісно, процес від-
різняється уповільненим темпом,
але тріщини пішли, і місцями течія
вже пробиває собі шлях. Вітром же,
який пожене крижини й прибере
затори, стане рух активних народ-
них мас, не згодних із тим, що
кримська проблема — на довгі роки,
і після того, як закінчиться війна,
розвітнє Україна, — кримчани самі
попросяться назад.

Звідки такий оптимізм (до того ж
рідкісне відчуття для автора)? Все
просто — природні процеси підхо-
дять до логічних, поки що — про-
міжних, результатів.

Рік анексії і вслід за ним вторг-
нення Росії на Донбас, крім очевид-
ної недатності нинішньої української
влади діяти адекватно загро-
зам національній безпеці вищого
рівня, виявив також, м'яко кажу-
чи, всю слабкість міжнародних
інститутів і систем навіть не запобі-
гати — протистояти спробі поста-
вити світ на межу нової світової
війни. Важко не погодитися з крим-
ським колегою Павлом Казаріним,
який у дні річниці «кримської весни»
говорить і пише про те, що
конфліктів, аналогічних донбась-
кому, в новітній історії предосить.
Росія ж цей експорт, можна сказа-
ти, вже поставила на потік. Але
анексія Криму — це щось небувале
для Європи після Другої світової. І
сьогодні перед усім світом стоїть
задання вирішити це питання. Варіантів
лише два — або погодитися з
розвалом світопорядку, за-
плюшивши на анексію очі, або стоя-
ти на своєму до кінця, незважаю-
чи на ціну питання. Однак це не
означає, що українська влада може
сидіти склавши руки, поки ЄС і
США придумають рятівний рецепт,
по ходу ще й підтримуючи наші
діяльніві штани. Тим більше, саме
тепер сформувалися передумови для
того, щоб включити свою активну
роль.

Рік анексії показав таке:

1. Попри всі побоювання, що
наші західні партнери «зіллють»
Крим задля умиротворення агресора,
позиція стосовно Криму в сухо-
му залишку залишається загаль-
ною і безкомпромісною. І навіть
якщо на Донбасі запанує мир,
санкції ЄС та США щодо Криму
залишається, а це означає, що Крим
залишиться «недоросією», зоною,
що більш зйтковою в економічно-
му плані, ніж, наприклад, Придні-
стров'я. Понад те, невизнані рес-
публіки вже на собі відчувають на-
слідки кримської авантюри, — гро-
щі в Україні для них більше немає.

2. Грошей немає і для Криму, він —
непід'ємна ноша для Росії. Борис
Немцов вважав, що Крим кош-
туватиме федеральному бюджетові
«дві Чечні». Як показало життя, він
був великим оптимістом. Жоден
заявленій інфраструктурний про-
ект не тільки не реалізований, а й
не розпочатий. У тому числі й най-
більш символічний і життєво необ-
хідний — будівництво мосту через
Керченську протоку.

Ба більше, тепер уже офіційно
підтверджена інформація DT.UA
майже річної давності про те, що
жодних економічних розрахунків
перед анексією Криму в Росії не
робили. Заступник міністра фінан-
сів Росії Тетяна Нестеренко в інтер-
в'ю Forbes Woman повідомила, що
рішення про приєднання Криму

приймалося виключно президентом
Путіним і без узгодження з
Мінфіном: такі рішення «можуть
бути прийняті тільки однією лю-
диною. Знаючи президента, можу
сказати: він не приймає рішень
необдумано. Але, справедливості
ради, для нас усіх це теж було
несподівано, скажемо так».

3. Крим — не Росія ще й тому, що
навіть ті вузькі права та свободи,
які ще залишилися в РФ, у Криму
не працюють. За рік півостров став
зоново беззаконня і безчинств. Ак-
сьону дозволено навіть більше, ніж
Кадирову, — наприклад, «уз-
конення», по сути, приватної армії
— «ополчення» — і захоплення при-
ватної власності під виглядом «на-
ціоналізації». І перше, і друге пря-
мо суперечить федеральному зако-
нодавству, однак Москва заплю-
щує очі на неподобство, доки воно
її вигідне. Для «зачищення» незгод-
них, видушування з півострова
представників корінного кримсь-
котатарського народу, який володіє

шо такі плани обговорюються, дав зрозуміти голова Меджлісу
кримськотатарського народу Рефат
Чубаров. Після чергового тиску з
боку ФСБ на правозахисників він
повідомив у п'ятницю вранці на
своїй сторінці в соцмережі про мож-
ливі кроки у відповідь, які можна

назвати «продовольство в обмін на
свободу».

«Безперечно, патологічна нена-
висть кримської влади до активіс-
тів кримськотатарського національ-
ного руху, які виступають на за-
хист прав свого народу і відстоюю-
ть в окупованому Криму права
людини, незалежно від національ-
ності, переступила всі мисливі й
немисливі межі.

Упевнений, посилені консуль-
тації, які ми проводимо цими днями
в Києві та за межами України,
дозволять нам скоро встановити
жорстку залежність поставок про-
ductivit харчування та інших товарів
на окупованій півострові з матери-
кою України від стану прав людін-
ни в Криму.

Ідеться не про те, щоб приректи
жителів Криму на голод (uplesi
Весвишні!), а щоб примусити оку-
паційну владу дотримуватися прав
людінні.

І більш конкретно — в останньо-
му абзaci: «Звільнення Ахтема Чай-
гоза (заступника голови Меджлісу.
В. С.) та інших незаконно заареш-
тованих і кинутих у в'язницю жи-
телів Криму було й залишається
першочерговою нашою вимогою».

Реакція на таку сенсаційну заяву
лідера Меджлісу з боку як російської
влади, так і української влади на мо-
мент здачі матеріалу до друку не
було. Зв'язатися з Р. Чубаровим
для уточнення озвучених планів,
на жаль, не вдалося. Але скажемо
про те, що стало відомо з інших
джерел. Зі зрозумілих причин, імен
не називаемо.

«Якщо влада України не вживе
рішучих заходів для звільнення
арештованих кримських активіс-
тів, припинення переслідувань ін-
актівістів та захисту прав громадян
України, ми робитимо це самі. Ми
перекриємо цей ганебний кон-
вой із продовольством, який що-
дня йде на Крим для підтримки
окупантів та їхньої армії. Для цьо-
го не потрібно багато людей (хоча
їх знайдеться чимало, повірте, не
тільки кримських татар — патріо-
тів багато), коштів, тим більше
зброй. Ми — мирні люди, але тер-
піти більше це... не будемо», —
повідомив відомий своєю безком-
промісною позицією активіст.

Перелічене і дає підстави ствер-
джувати, що час для відкриття
«кримського фронту» для Києва

другий співрозмовник, не вдаю-
чись у подробиці, підтвердив, що
такі плани справді обговорюються,
у тому числі й на організаційному
рівні, однак відмовився відповіда-
ти на запитання, чи санкціоновані
ци дії українською владою. Проте
зрозуміло, що після поста у Фейс-
буці Рефата Чубарова — це вже не
таемниця, погодиться.

Все-таки немає лиха без добра:
ступор, який розбив верховних
керівників України після окупації
та анексії півострова, спонукав громадянські
інститути і просто не-
байдужих громадян виконати бага-
то роботи за державу. Так з'явилася
Стратегія повернення Криму від
Фонду «Майдан закордонних
справ», частина положень якої вже
взята в роботу деякими міністерст-
вами.

У розробці кількох кримських
громадських організацій — страте-
гія інформаційної політики щодо
Криму, яка включає і вже зробле-
ні власниками ЗМІ та журналістами,
вимушеними залишити Крим. Не чекаючи зеленої ракети
від влади, у стислі терміни було
відновлено мовлення розгромленої
в Криму ТРК «Чорноморська». «Громадське радіо» робить програ-
ми «Голос Криму» і планує телепро-
ект в ефірі «Громадського ТБ». Кілька медіапроектів реалізує Кримський
центр ділового і культурного
співробітництва «Український дім». Радіо «Свобода» запустило проект
«Крим.Реалії» — онлайн-агентство
та телепрограми. Цілий ряд кримських ЗМІ, журналісти яких виму-
шено виїхали з півострова, віднови-
ли роботу на материкові в Києві,
Дніпропетровську, Херсоні. Отож
про інформаційну блокаду Криму,
яку треба проривати (і на яку по-
трібні великі гроші з бюджету),
можуть говорити тільки ті, хто всьо-
го цього не знає або свідомо ігно-
рує. Найголовніший дефіцит у за-
значенні сфер — відсутність публіч-
ної комунікації офіційного Києва з
громадянами України на тимчасово
окупованій території. Але майданчики є — 24 години на добу.

І спасіб Президентові Петру Поро-
шенку за звернення 23 лютого, у
день початку окупації Криму та
Севастополя. Знаючи, як цей дуже
правильний текст готовувався, мож-
на назвати його великим кроком
назустріч українському Криму піс-
ля тривалого мовчання.

Наступних кроків чекаємо від ГПУ
та СБУ.

Валентина САМАР
http://gazeta.dt.ua/internal/krim-prodovolstvo-v-obmin-na-svobodu_.html

ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ — ЧАСОМ... ЄДИНИЙ СПОСІБ ПЕРЕМОГТИ РОСІЮ

Таку думку висловив генеральний директор видання «Бліц-інформ», екс-керівник ІАЦ РНБО Володимир Чеповий під час «круглого столу» в «Укрінформі».

«Потрібно розуміти, що ми воюємо з імперією. Не можна корис-
тутуватися тими ж засобами і зброею, треба розуміти, яка система в
якому середовищі живе. Імперія ніколи не перемагав, імперії
розвивалися самі собою, умова одна-єдина: імперія живе, поки суміжні
території живуть гірше, ніж імперія... Щоб імперія пропала, з нею навіть воювати не треба, — треба просто створити правильне
місце існування навколо імперії. Або вони побудують залізну
засіву, або вони здохнуть. Тому рішення одне-єднине — це еконо-
міка, жодними інформаційними війнами ми не виграємо», — упев-
нений В. Чеповий.

Він визнав, що при створенні ІАЦ РНБО йому не вдалося закріпити
таку концепцію.

«Поки головним питанням буде те, як ми зможемо відповісти на
інформаційну війну, поки це буде — ми програли абсолютно все. У
мене не вийшло, коли я будував ІАЦ РНБО, правильно задати цей
тон, тому що відразу опустилися на тактичний рівень і почали
колупатися: а як відповісти, як відповісти? І це — головна наша
стратегічна помилка», — сказав В. Чеповий.

Сергій Костинський

ТИМ

Перші відомості про наших предків русів, які жили на землях сучасної України, ми знаходимо у візантійських хроніках Амартола, Костянтина Багрянородного й ін. та у готських — історика Йордана (VI століття) та ін.

Але нам потрібно спуститися значно нижче. За новітніми відкриттями генетиків (дослідження Грек-хромосоми) встановлено, що на українських землях упродовж тисячоліть постійно проживали нашадки одних і тих же предків, народжених близько 10 тисяч років тому. Більшість українців мають спільну групу (R1a), отже, є пра-внуками того самого предка. Тобто цей родовід іде через скіфів, трипільців, русів. І стовбур індоєвропейської мови, якою розмовляє третина людства, виріс на території нинішньої України. Це зовсім не означає, що наші предки були особливим обрамним народом, просто після відступу льодовика ця територія була найпридатнішою для існування homo sapiens за два тисячоліття до н. е. Звідси й почалося переселення народів на територію Європи й Азії. Київ, за визначенням учених, за два століття до н. е. вже був велелюдним містом.

А в нашій історії ми беремо за дорожковз «Літопис руський», першою частиною якого є літопис членів Києво-Печерського монастиря Нестора Літописця «Повість мінулих літ». Нестор вказує, що на нашій території жили слов'янські племена, «а називались вони так, де сидили»: деревляни (ліс, нинішня Житомирщина), дреговичі (болота — Білорусь), сіверяни (Чернігівщина) і поляни, або русь. Ми й без Нестора розуміємо, чому поляни-русь так називалися — бо сиділи в межиріччі річок Росі, Росіка, Роставиця. «Бо се тільки слов'янський народ на Русі, — зазначає Нестор, — поляни, деревляни, новгородці, полочани, дреговичі, сіверяни, бужани. [...] А се — інші народи, які данину дають Русі: чудь, весь, меря, мурома, черемиси, морда, перм, печера, ям, літва, зимила, нарова, ліб. Ці мають свою мову». Отже, не руську, це — не руські племена, вони живуть на північ і північний схід від Русі, на землях, де тепер розташовані Москва, Сузdal', Володимир та ін. Не будемо лихоманити з приводу того, що батько світової історії Геродот називає людей, які нині живуть на території Московії, — андрофагами, тобто людідами, то більше, що сам він там не був, а користався з чужих чуток. У Нестора ми знаходимо численні повідомлення, що руси або воювали з чуддю, мордвою, голядю та ін., або водили їх з собою на Візантію. Знову й знову Нестор підкреслює: «Поляни, що жили особно, як ото ми сказали, були з роду слов'янського...».

Московити ж, які пізніше назвали себе Росією, вкравши нашу назву, були племенем фінно-мордовським, і назви їхні — Волга, Ока,

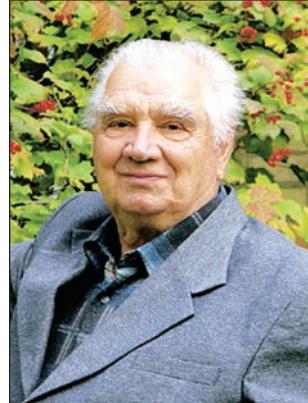
ХРОНІКА ОКУПАЦІЇ

Розмови про те, що Росія може приєднати до себе Крим, почалися ще до Олімпіади. І ці чутки посилено мусувались в Криму, що, мовляв, Олімпіада закінчиться і буде анексією. Так, власне, і сталося...

Стало страшно, коли з'явився в Сімферополі натовп брудних людей у папахах, що говорили зі специфічним, некримським, акцентом. Вони стояли біля всіх адмінбудівель, ми бачили, що будівлі захоплюють. Вони навіть перевіряли сумки перехожих. Повз Верховну Раду Криму не можна було пройти, щоб

Москва — мордовські. Поляни ж, руси, й створили першу руську державу Київську Русь, у якій княжили перші князі Кий, Щек і Хорив. Останнimi ж князями з русько-польського роду були Аскольд і Дір. А тоді, за Нестором, прийшов варяжин Олег і вбив Аскольда і Діра.

Спершу держава Київська Русь була невелика, до неї входили землі нинішньої Київської області і південна частина Чернігівської, але невдовзі до них були приєднані деревляни, дреговичі,

лише мовою, якою було зроблено напис на хресті, на якому розіп'яли Ісуса: «Ісус Назарей, цар іудейський». А написано було це іудеєскою, грецькою мовами і латиною. Тоді Михайло звернувся до Папи Римського Адріана, а той розкрив перед ним Євангеліє і прочитав: «Возглашать усіма мовами різними велич Божу». І тоді за зауванням кесаря Михайла Кирило склав слов'янський алфавіт. Що це був за алфавіт? Усереднений для всіх слов'янських племен болгаро-церковнослов'янський, ним у нашій Київській Софії є напис. Невдовзі важка кирилиця була замінена значно простішою глаголицею. Методій переклав цією азбукою Псалтир, Октох, Апостол, а потім вони з Кирилом переклали Євангеліє. Цією мовою, також не зовсім зро-

Юрій МУШКЕТИК, письменник, лауреат премії імені Тараса Шевченка

ЯК МОСКОВИТИ УКРАЛИ НАШУ НАЗВУ І НАШУ ІСТОРІЮ

зуміло нашим людям («І Бог беаше слово, і слово беаше од Бога, бо ісконі і нічто же не бість. А ежел бистъ, мір в том свєтица і тъма его необистъ» — це початок глави від Іоанна), читали Святе Письмо до недавнього часу, а в Росії подекуди читають і нині. І російська мова близьча до тієї, ніж українська. А розмовляли і читали наші предки руською (українською) мовою, так, літера ЄР' у в'ягіців читалася як о — конь — вол — воз, у киян — як і — кінь — віл — віз, у північних сіверян на Брянщині — як дифтонг у — куонь, в інших місцях — як дифтонг уи — куинь, як і нині там говорять по багатьох селах. Московити ж говорили мордовською мовою, а зараз вони похвальються взятою від нас мовою: «Великий, могучий и свободный русский язык», що й не беручи до уваги, що сучасна російська мова є мовою більшовизму — більшовизації народів — мовою агресора. Російська пропаганда геть замовбувала свій народ. Той її мужик ніколи не наївся хліба, а кричить: «Мы — russkie, великие, мы поведем мир! Куди ви його поведете? Воистину, мав рацио Герцен, коли казав: «Стыдно быть русским». Колись усе це повернеться на круги свої. Істинна віторожество, все стане на свої місця.

Згодом Київська Русь почала розпросторюватися, колонізувати — либонь, собі на лиху — сусідні племена (чудь, мордву, голядь...). Мені у великій подив, чому московсько-російські вчені мужі обходять цей процес, адже це ніскілки не принижує їх, а тільки унаочнює, як і вони пізніше ставали русами. Про це у Нестора сказано багато разів. Ось один із цих епізодів. На князівському престолі сидить князь Ізяслав

Мстиславович, поруч у Переяславі — Ігор. Вони змагаються за велиокнязівський стіл. Коли Ізяслав пішов на половців, Ігор захопив у Києві стіл. Ізяслав повернувся з військом, прогнав Ігоря, захопив Переяслав і закинув Ігоря в поруб — дерев'яну темницю без вікон і дверей, тільки з лядою вгорі. І вирішувше Ізяслав воднораз розправитися з союзником Ігоря — Новгород-Сіверським князем Святославом. Варто зазначити, що йшла змага між Мономаховичами й Ольговичами. Після двох невдалих приступів Новгорода Ізяслав зібрав велике військо, взвівши в поміч брата Володимира Давидовича й інших родичів, і пішли вони на Новгород-Сіверський. А там — віче. Дружинники (мечники, гридники) кажуть Святославові, мовляв, князю, міжно служили тобі, боронили тебе, а тепер несила наша,

яла називалась Велике князівство Руське, ї це було затверджено так званим Галицьким трактатом, за яким три держави — Литва, Польща і Велике князівство Руське — засновували під егідою одного, спільно вибраного короля, конфедерацию, в якій кожна з трьох держав мала свою армію, свою адміністрацію, свої гроші, і вільно було бути всім релігійним конфесіям (православні, католики, протестант-аріяни). Руси, Русія — це була широка назва, міжнародна, а Україна — внутрішня. В писемних джерелах вона вперше згадується в 1187 році, коли в Переяславі помер князь Володимир Глібович «і вся Україна за ним много потужила». Московити ж намагаються звести назву Україна до «окраїна», окраїна Росії, якої тоді і в помині не було. Україна — від «краї», так і в польській пісні «Польський

край, чудовий край», та і в великого російського поета: «Что ищет он в стране далекой? Что кинул он в kraю родном?» То чия Московія окраїна — Китаю?

Московію ж називалась на міжнародному рівні держава, яка нині називається Росією. Візьмімо хоча б найвидомішу працю французького інженера Бопланя, праця і карта при ній мають назву: «Опис України від кордонів Москви до кордонів Трансильванії». Московія ж ішче мала назву Моксель! Москвія стала називатися Росією з 1721 року, коли Петро I ввелів так називати свою імперію. А московити весь час безбожно молотять про якесь своє первовластство, про «старшого брата», який ніколи не був старшим і завжди був нам ворожим. Коли кияни 988 р. вже всі були охрещені, московити ще ходили у ворвях і ведмежих шкурах.

Слід зауважити, що Москвія ще особливо важко перейшла через монголо-татарське нашестя. Інші князівства, в тому числі і Київське, платили монголо-татарам данину, а московити переміщались з монголами, чимало московських князів були монголо-татарами. Так, Олександр Невський був зведенім братом хана Батия, а син Батия Сартак був кревним братом сина Олександра Невського. І прославився Олександр Невський тим, що на чолі монголо-татарського війська дівчи зміс до кореня рідин Новгород. А щодо битви, про яку стільки пишуть в історії, проти німецьких пісів-лицарів на Чудському озері, таких лицарів було 93. А справжнє прізвище «собірателя русских земель» Івана Калити було Калга.

Тут треба сказати, що вся російська історія — вигадана, сфальсифікована. Про це піреконливо написано в книзі

«Чужинці прийшли в наше місто...»

тебе не обшманали. І ось ці люди почали командувати.

Чужинці прийшли в наше місто — брудні, неміті, страшні й нахабні, вони різко відрізнялися від городян. Я роботу закінчувала пізно й намагалася завжди викликати таксі, мені було страшно ввечері в місті. Вранці їздила на маршрутці. Одного разу почула — чоловік на задньому сидінні голосно розмовляв телефоном і комусь розповідав: «Ми зараз «тремаємо» будівлю прикордонних військ, мужики постійно хочуть жерти і пити,

якери і пити». Тобто такий контингент «керував» у Криму. Збрали тих, хто тинявся біля пивних ларків, хто відсидів, і створили з них ту саму «самооборону». А потім пішли «від-жимання» — території, підприємств, спрійні бандитизм.

Вражала, звичайно, тоді реакція кримської влади. Ми до кінця сподівалися, що вона буде. Чому військовим чинам не давалинаказ чинити спротив? Думаю, якби Крим повівся інакше, то кримчани, які не підтримували проросійський сценарій, під-

нялися б. Усіх, навпаки, закликали не реагувати, людей лякали війною. І ось тоді закралася ця страшна думка, що Крим «злився».

Коли війсали російські пропори, не особливо вразило — це було передбачуваним. Мене більше вразило, як зрывали українські. Їх то-птали, рвали. Ось ця ненависть вражала. І ще те, як до цього ставляться знайомі, колеги. Задоволений чи незадоволений, але можна було виявити елементарну повагу до країни, до незалежності України, в якій ти жив 20 з гаком років, і треба сказати, жив добре.

А потім усіх автоматично оголо-

сили громадянами Росії... Всіх змусили отримати російські паспорти, тому що ніхто не хоче втрачати своє житло, майно, роками нажиті.

А якщо у тебе немає російського паспорта, термін твоєго перебування тут обмежений. У держслужбовців просто-напросто відібрали українські паспорти.

Навіть коли цей кошмар закінчиться, життя вже ніколи не буде колишнім. Окупація зробила нас іншими, точніше, виявила — хто ми насправді. Це — єдиний, хоч і дуже гіркий її плюс...

Світлана РІЗУНОВА, кримчанка, підприємець

**Присвята
Надії Вікторівні
Савченко**

Нічина бабуся Катруся (як вона сама себе величала) була в урочисто піднесеному настрої, ніби святкувала аж тепер у серпні, замість лютого, свої 88 перейдених літ. Адже її ще гожа хата в селі Зелепуги під Львовом виповнилася дитячим щебетом, пустощами — справжнім людським гомоном-гуком. Вона іздила електричкою до Львова, допиталася, де там туялься віткачі зі сходу України чи з Криму, й запросила до себе сім'ю кримчан із сімох душ: тато, мама і п'ятірко діток. А що? Її хата — це 2 світлиці, посередині сіни й ванькир (кімнатка чи комора). У печах газ (древ не треба), вода прямісінько зі студні (з колодязя) по трубі тече у ванькир, а відкрій кран на дворі та й мийся. Хата при асфальті, стежка з каменю — і спащеруй! Чим тобі не місто? Одне тільки шарпаша її серце — чужі слова: папа Вася, мама Аня, Міша, Альона, Ваня — решта може бути! А мова? Господи, якось мішанина. Вона, бабуся Катруся, безумовно, навчена по сибірах і по-московські цвєнкати, але то там... Бідні наші східянки. От прийшли москалі

ще за антихриста Петра й розпусної Катерини, побивали запорозьких нащадків, заодно й татар. Повивозили на білі ведмеди або в палючі стегни, а на їхнє місце приперли своїх «хазяїв» — і пішло-о-о! Та бабуся Катерина не каже ім нічого, лишень кличе їх по-нашому, лагідно вправдовуючись: «Що не край — то звичай, як молитва до Бога за мир в Україні...». Провадить старенька дітвому в сад на яблука, на груші, сливи, на городі огірками частує.. Собі бабуся Катерина (вона велить усім сіном прибульцям називати її так) відвела на замешкання ванькир, а 2 світлиці віддали молодим. Сусіди, дай, Боже, здоров'я йм, принесли цілком новий телевізор, бо її хоч кольоровий, та дуже маленький. Купила, як настала самостійна Україна, хотіла видіти жовто-блакитні пропори.

Нині вже минуло півроку, як вона має нову ріднію, тому зважилася повісти правду про життя-буття в часах фашистсько-більшевицької окупації. Після вечеї Катерина (а не Катя) віддаєть честь і дяку Святому Богові, помолитися, бо, певно, Господь залишив її живою на землі для того, аби вона стала свідком злочинів окупантів, аби повіла людям Правду, аби вселився у них Святий Дух.. Вже склала руки до молитви, а не годна молитися, бо її срібну голову обсили думи і просяється на волю, до людей. Подячна молитва буде потім. Вона скаже так:

Тої кривавої весни 1944 року її, Катруся Севрук, минуло щойно 16 літ, як прийшли московські «візволителі» і почали вбивати-грабувати-вивозити. Наші хлопці ще за німців були в лісі, били німаків, не давали ім вивозити людей на каторжні роботи в Німеччину. А москалі обернули дишель на Сибір і по тюрях, то мусили рятувати своїх рідних. Ми своїх рятивів називали просто «наші хлопці», як оце тепер в АТО. Тоді вони називалися Українська повстан-

ська армія — УПА. Але яка то армія на бездержавії: нема постачання (зброя, обмундирування, іжі). Нас не обходило, чи то були бандерівці, чи мельниківці, чи ще якісь повстанці, бо то були всі наші хлопці-захисники. Я носила їсти хлопцям до лісу, а що уміла ще зі школи кілька слів по-німецьки, то при німцах було легше рятуватися від них. А вже з москалями так не можна було. Від солдатів большевицьких мамахovala мене в ліху, бо вони кидались зі своїми любошами на мене, як цап на козу чи овечку, воно кацап (як цап) — то москаль, а москаль завжди москаль... Най знають прибульці, що нам не було солодко в неволі, а втекти нема куди — і боролись, як могли, на смерть, готові були до неї...

Бабуся ще не починала молитви, бо, прецінь, не

ва, бо жовто-блакитний. На радошах мій батенько заспівав:

*А в Києві злota брамa,
На тій брамi —
синьо-жовta фана!*

Хлопці, підемо,

боротися будемо

За Україну, вільні права,
Державу.

Він приніс звідкись кусок московського парашута, заховав прапор у скляний слік з-під конфітур, закопав на городі й посадив на ньому кущ калини. Прийшов знадвору, знову заяснів побитим рубцями лицем і тихо мовив: «Такі пра-

**Настка
КОВАЛІВНА**

ЮРУСЕВА СИНЬО-ЖОВТА ФАНА

файно говорити з Господом, коли твою голову обсіли спомини, аж запахло зізкухлим листям лісу, чути тривожний перегук: чи то барвисті дятлі вишукують здобич, чи Юрій сигналізує, куди я маю йти. «Іду, Юрію!» — вирвалося у старенької з уст, ах сажнулася: адже могла цим видати Юрусеві свою любов. А то не гоже дівці першій призначатися у коханні. Та ї чи він взагалі називається Юрій? Його позивний клич «Гук». Й дозволив себе називати Юрієм. І тоді так горіли його очі. Таких очей, як мали наші хлопці-повстанці, вона за все своє життя не бачила ні в кого.

Вона ще раз була на зустрічі з «Гуком» — Юрусем. Був тоді бентежний, але усміхнений, прийшов зі зв'язковим, говорив стримано: Знайомтесь. Це і є «Марія», а він «Береза». Чекай на зв'язок у дома. Сюди більше не приходь. Ми йдем на перегрупування, ваш пароль —

*«У Києві злota брамa,
На тій брамi —
синьо-жовta фана!»*

Тепер сяйнув блакитними очима і стиха простоглав: «Маріє! Свята Маріє! Бережі себе, мое вічне й едине кохання».

Отак, Господи милосердний, і пішов з мого життя Юріус, а, плачуши, бігла додому, отак і живу вже 88 роців. Мене нездадово арештували, батьків вивезли на сибіри за те, що донька «пособник»... У хаті мешкали чухі люди, а я вернулась з неволі, мене прийняли до моєї хати, бо будували собі нову. Дожива сама самотою. Думаєте, чому я не замужем? А тому, що не бачила таких очей, як у Юріуса. Все якісь тъмяно-покірні, байдужі, ласі до хліба, а не до волі. Отепер, якби мені скинути яких 70 літ, я би відшукала Юрусеві онечтю серед коханків із АТО...

Нічина бабуся Катруся навіть передбачила питання скалічених москалями людей.

— Ви що, бабусю Катруся, нареченою з одним по-цілунком ідете ціле життя?

— Так, мої дорогі, — вона ім ніби відповідає, — поцілунок один, але палкий, та й воля лиш одна, за неї треба платити, хто чимможе. Юріус — життям, я а маю віддати Україні свою жертвовність, інакше вона зав'яне. Тепер живу в рідній хаті. Най простити мені батько за те, що я не Катерина Севрук, а Катерина таки Іванівна Гук. То я так записалася у неволі... Щоб Юріус «Гук» жив хоч кілька літ у вільній Україні. Щоб Святым Духом витав і над зnekровленім Донбасом, і над украденим Кримом. Щоб синьо-жовта фана УСУСусів і бандерівська

Героям - слава!

KC

ДОБЛЕСТЬ І ЗВИТЯГА РОМАНА ШУХЕВИЧА

Пам'ять про Романа Шухевича (1907-1950 рр.) — одного з найактивніших діячів ОУН, командувача УПА, увічнено в багатьох назвах вулиць міст і сіл, численних пам'ятниках та меморіальних знаках, книгах і кінострічках. Ця історична для України постать привернула увагу і поета із с. Низи Сокальського району Володимира Комбеля. Він створив історичну поему «Роман Шухевич» (Львів: Плай, 2014. — 156 с.). Навіть назвавши твір іменем головного героя, автор дав зрозуміти, наскільки близьким є для нього Роман Шухевич.

«Його боялись, не любили...» (с. 61).

Володимир Комбель вводить у текст художнього твору багато маловідомих фактів, наприклад, подає назви підпільних повстанських відділів — «Перець Український», «Ідея і Чин», згадує видавництво «Підпільний Львів».

Найширше образ Романа Шухевича розкрито у розділі «Дорогою долі». Тут його дитинство, становлення і перші кроки на стезі національно-визвольної боротьби... Так Роман Шухевич — приклад для наслідування сучасникам. Тож один з епіграфів до поеми гласить: «Хоч би я тяжко було, все одно треба робити свою справу, ити до мети і не занепадати духом» (Дмитро Дроздовський). Генерал Роман Шухевич (він же Тарас Чупринка) робив «свою справу» для користі українського народу, держави, її волі.

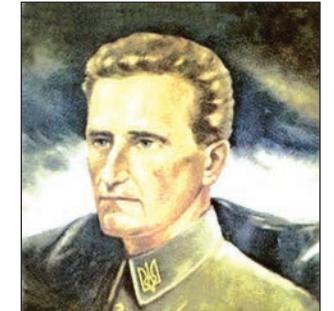
Щоб відповісти, чому наш герой взявся до зброй і як ішов до цього, — автор цілком логічно вдається до екскурсу в історичне минуле, коли Україна опинилася між ворожими державами. Промовисто: не Західна Україна (Галичина), а вся Україна. Вийти з кризи — значить, збудувати та, передусім, відкрити свою державу. Це і є концептуальною мотивацією вчинків Романа Шухевича. Принаймні таким він постає перед читачем.

У поемі йдеться й про інші видатні історичні постаті — Митрополита Андрея Шептицького, Степана Бандери, Тараса Бульба-Боровця, Івана Клімів-Легенду (крайнина, уродженець Сокальщини), Олену Телігу, Олександра Олеся... Імен багато. Об'єднавчий чинник — боротьба за Незалежну Україну, — де гострим словом, де з мечем і щитом. І все це Володимир Комбель подає крізь призму терпіння, страждань українського народу, буде мости між минулим і сучасним, згадує про відносно останні події, тобто проводить паралелі часу. Наприклад, промовисто звучать рядки про Волинську трагедію і чому (можемо лише здогадуватися) була небажаною присутністю під час мітингу-реквієму ветеранів УПА, чому поминали тільки польські жертви... Інколи бойомся подивитися відкритими очима на історичну правду, приховуюмо самі від себе «незручні» факти.

Весь текст поеми засвідчує про глибоке знання автором історії, її складніх питань. Однак, як і личить для літературного твору, все подано у формі художньої дійсності. Образ Романа Шухевича поступово викристалізовується у контексті тих же історичних подій. Володимир Комбель глибоко вдається до деталей, аналізує причини поразок ОУН-УПА, міжнародну політику того часу щодо українського питання. Тож у поемі йдеться не лише про легендарну постаті Романа Шухевича, а й загалом про Український визвольний рух 30-50-х років ХХ століття. Однак, як стверджує сам же автор, були різні шляхи реалізації національної ідеї. Відтак, як часто трапляється в нашій історії, з цього ж і виникали внутрішні роздори, чвари... «І все ж Шухевич прагнув об'єднання...» (с. 54).

Історичні події, їхнє розгортання, оцінка суспільних явищ висвітлюються у поемі як світобачення самого Романа Шухевича. Все тут є: звитяга, злети, падіння, як і в житті кожної людини, як і в нашій історії. І навіть таке:

Тарас ЛЕХМАН, журналист, викладач кафедри гуманітарних дисциплін Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом

РОМАН ШУХЕВИЧ
історична поема

22.02.2015
м. Львів

З нагоди 201-ї річниці від дня народження великого українського поета Тараса Шевченка Президент України Петро Порошенко разом з дружиною Мариною взяв участь у церемонії покладання квітів до пам'ятника поетові у Києві.

Разом з Главою держави у церемонії також взяли участь Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, голова Київської обласної державної адміністрації Володимир Шандра, члени уряду, депутати Верховної Ради, представники громадськості, діячі культури та мистецтв.

КУЛЬТУРА СТАНЕ ЗБРОЄЮ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ ТА ІНСТРУМЕНТОМ РЕФОРМ ПРЕЗИДЕНТ ВРУЧИВ ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ПРЕМІЇ

У день 201-ї річниці від дня народження Великого поета Тараса Шевченка Президент України Петро Порошенко вручив Національну премію України імені Тараса Шевченка 2015 року.

Цього року лауреатами Шевченківської премії стали поет Юрій Буряк – за книгу поезій «Не мертвє море», художник Микола Компанець – за мистецький цикл «Земля моїх батьків» та ілюстрації до творів Миколи Гоголя, письменник Костянтин Москалець – за книгу літературної критики та есеїстики «Спогади», а також актор Петро Панчук – за втілення образу Тараса Шевченка на вітчизняній театральній сцені.

Вручаючи премії, Глава держави відзначив вагомий внесок цьогорічних лауреатів у розвиток та популяризацію національної культури, її інтеграцію в європейський культурний простір. «Гідність, мужність і жертвотворність – ці однієї національні чесноти, притаманні героям літературних і мистецьких творів, автори яких отримують сьогодні високе визнання й високу нагороду», – зазначив президент.

Глава держави наголосив, що слово Великого Тараса надає сьогоднішній українській нації натхнення та підтримку. «Під час Революції гідності теж постало Шевченкове Слово. «Борітесь – поборете! Вам

Бог помагає!» – лунало над Майданом. Ця настанова звучить і сьогодні, коли здійснюється військова агресія проти нашої держави», – зазначив Петро Порошенко.

Президент на підтримку ініціативи радіомарафону «Шевченко мобілізує» прочитав вірш Кобзаря «Молитва». «Російські спецслужби без упину працюють над дестабілізацією обстановки в Україні, щоб зовнішню агресію посилити потужною внутрішньою дестабілізацією, розбратором, сваркою. Тому цей Тарасів вірш є для нас дороговказом; тому і прошу щодня Всевишнього послати нам єдність і ті самі братолюбіє та єдиномисліє», – відповів президент.

Президент висловив переконання, що для дієвої боротьби з агресором, утвердження незалежності необхідно виробити ефективну модель культурної політики. «Саме культура стане найпершою гарантією єдності України, буде нашою зброєю у протистоянні спробам розмежування національної ідентичності», – відповів президент.

При цьому Глава держави зазначив, що зараз культура «виходить з музеїв і майстерень на площи і в окопи». «Новітню українську культуру творять «мистецькі сотні» і активісти в соціальних мережах – нове явище, яке на сьогоднішній день дуже чітко відображає ті процеси, що зараз відбуваються в країні. Дуже важливо, щоб ми побачили і підтримали їх», – сказав президент.

Петро Порошенко висловив переконання, що сучасна культурна політика стане і зброєю для перемоги над ворогом, й інструментом реформ, адже недарма вона включена важливим розділом до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020».

Церемонія вручення премії відбулася у Національному музеї Тараса Шевченка.

В'ячеслав КИРИЛЕНКО: «СЬОГОДНІ ШЕВЧЕНКО БУВ БІЙЦЕМ АТО...»

Віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко підбив підсумки 18-годинного національного радіомарафону «Шевченко мобілізує!», присвяченого 201-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка.

«Цей марафон ми провели разом із Національним радіо, з радіо «Культура», з Першим каналом українського радіо, з Першим національним телеканалом, з величезною аудиторією глядачів інших телеканалів, які завдяки цьому унікальному і безпрецедентному радіомарафону мали можливість 18 годин поспіль слухати поезію великого Шевченка. Сьогодні Шевченко був не просто поетом, сьогодні Шевченко мобілізував усіх нас», – сказав В'ячеслав Кириленко.

Участь в ініційованому Міністерством культури марафоні «Шевченко мобілізує!» взяли 529 осіб. Серед них – Президент України Петро Порошенко з дружиною Мариною, Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк, члени уряду, віце-прем'єр та міністр культури В'ячеслав Кириленко, міністр соціальної політики Павло Розенко, міністр фінансів Наталя Ярецько, мі-

ністр освіти і науки Сергій Квіт, міністр Кабінету Міністрів Ганна Онищенко. Відкрив марафон Святійший Патріарх Русі-України Філарет.

Понад половина учасників – військовослужбовці та учасники АТО, прикордонники, військові медики, курсанти військових вишів, волонтери. Також до марафону долутилися десятки громадських та культурних діячів, письменників, поетів, музикантів, видавців, акторів, телеведучих. Зокрема, учасниками марафону стали співачка Марія Бурмака, актриса Лариса Кадирова, письменники брати Капронови, художник Василь Переяльський, письменник Михайло Слабошицький, письменник Павло Мовчан, поет Петро Переяльський, поет та драматург Іван Драч, композитор Михайло Чембержі, народний артист України Анатолій Паламаренко, гендиректор Національної опери Петро Чуприна та багато інших.

Наймолодшому учаснику марафону було чотири роки, найстаршому – сто три. Протягом марафону найчастіше виконувалися твори Тараса Шевченка «Кавказ», «Заповіт», «Сон», «І тут, і всюди – скрізь погано...», «Розрита могила».

9 березня подарувало світові незрівненні митці та духовного гетьмана українців Тараса Шевченка. Цьогоріч, у 201-шу річницю від дня його народження, в Національному будинку звукозапису у Києві стартував 18-годинний радіомарафон під гаслом «Шевченко мобілізує!». Ефір зібрав сотні поціновувачів таланту поста: бійців АТО, ЗСУ, Нацгвардії, студентів військових вишів, високопосадовців, митців. Послухавши, як читають Шевченкову поезію солдати та українські чиновники, кореспондент «Укрінформу» передкалає, що Великий Кобзар є у кожного: свій та близький.

Шевченко для мене – людина, яка не лукавила перед собою. Тому його слова досі актуальні. Всі кажуть, він – пророк. Просто він казав самі правду і всім у вічі, – ділиться думками про Шевченка сестра ув'язненої у Росії льотчиці Надії Савченко – Віра.

Гендітна жінка у чорній сукні, вона вийшла на сцену, декоровану великим плакатом Шевченка у сучасному шоломі та бронежилеті, щоб прочитати його поезію з принесеної із дому «Кобзаря». Вірш починається словами «І тут, і всюди – скрізь погано...», має всього 14 рядків та завершується життєствердним «І буде правда на землі». Між рядків – у перефразованні Віри: «Маленькі душі мають самі робити свою неледачу вою!».

Після Віри виступав віце-прем'єр-міністр та міністр культури України В'ячеслав Кириленко. Не змовляючись із нею, він прочитав той самий вірш. За зізнанням посадовця, він і рік тому читав цей твір на Майдані у річницю народження поета.

БУВ НЕ ПРОСТО ПОЕТОМ.

– Дух Шевченковий зараз вітлоється у кожному бійці АТО, і сам Шевченко теж став захисником України: ми його одягли у форму бійців АТО, захисне обмундирування. Він не тільки своєю поезією показує, а зовнішнім виглядом свідчить, що Україна – нескорена, незламна та незнищена, – пояснює міністр ідею постеру марафону з Шевченком у сучасному військовому обмундируванні.

Крім урядовців, на читання Шевченкових поезій зібралися багато творчої інтелігенції, громадських діячів, волонтерів, релігійних лідерів. Однак більшість виступаючих були військовиками: від солдатів та студентів військових вишів до найвищих армійських чинів, безпосередніх учасників АТО. Їхні виступи доповнювали записи читань Шевченкових поезій, зроблені десятки років тому. Звучали його вірші у музичному виконанні.

Марафон відкрився записом першого загиблого учасника АТО, Небесної Сотні Сергія Нігояна, вихідця з Вірменії. Прозвучав запис уривка з поеми «Кавказ», прочитаний Нігояном на Майдані:

«Борітесь – поборете,
вам Бог помагає,
за вас правда, за вас слава
і воля святая».

Цей самий вірш вирівняв пропагандистів й Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк:

– Коли підбираю вірша, довго думав, який би був найкращий, які були б найкращі слова. На думку спав Сергій Нігоян, котрий разом з нами на Майдані боровся за нашу свободу, за нашу вою.

Шевченка читали й іншими мовами. Міністр фінансів Наталя Ярецько прийшла на марафон з двома доночками. Вона прочитала українською «Суботів», а англійською «Суботів»,

**Тарас ШЕВЧЕНКО
МОЛІТВА**

Злоначинаючи спини,
У пута кутії не куй,
В склепи глибокі не муруй.
А доброзижущим рукам
І покажи, і поможи,
Святу силу ниспошли.
А чистих серцем? Коло їх
Постави ангели свої
І чистоту їх соблюди.
А всім нам вкупі на землі
Єдиномисліє подай
І братолюбіє поши.

27 травня 1860 року

Шевченка: «І чужому начаєтесь, й свого не цурайтесь», ми разом посміялися та знайшли спільну мову.

Не всі учасники самі обирали поезію для читання. За словами одного з організаторів, «інтелігенція» прийшла переважно зі своїми віршами, а дехто з бійців брав, що дадуть». Поезії Кобзаря можна було обрати в одній із кімнат поблизу концертної зали, де учасники марафону очікували на свої виступи. Там вони репетували, спілкувалися, заспокоювали нерви чаем та кавою. Двом молодим курсанткам Національної академії державної прикордонної служби ім. Б. Хмельницького дісталися уривки з циклу «В казематі». Через два роки, коли дівчата завершать навчання, вони збиратимуться охороняти кордон. На запитання, що вони думають про Шевченка, одна з них, Оля, відповіла:

– Він був «кіборгом» своєї епохи. Він боровся у свій час, то була його війна. Це легко відчути сьогодні. Він при нас...

Катерина БЕЗРУЧЕНКО

В'ячеслав Кириленко

Віра Савченко

ПОРЦІЯ РЕЛАКСУ ВІД ОРКЕСТРУ

Інтрига, що є з'язуючою сюжетною лінією кожної театральної постановки, наприкінці минулого року зйшла з підмостків сцени і сколихнула навколо театральне середовище Сімферополя. Містом прокотилися чутки: за зміною назви Кримського академічного українського музичного театру відбудеться повна ротація його адміністративних і творчих ланок. Це, безумовно, спричинить зміни у репертуару. А в ньому ж є багато спектаклів, що полюбились глядачам зі стажем і їх не хотілося б списувати в архів, а зберегти для наступних поколінь як нашу духовну скарбницю, як інтерпретацію світової музичної класики з кримським почерком. Чекали й прем'єр, в яких би пульсувала вся енергія сучасності.

Відповідно на деякі з цих запитань, зокрема про музичну палітуру реформованої трупи, думається, став 11 березня концерт-презентація симфонічного оркестру театру «Від класики до року», на афіші якого два нових прізвища – головного режисера Володимира Косова і головного диригента Сергія Скрипника. З цієї музичної прем'єри і почалася моя розмова з С. Скрипником напередодні гранд-концерту.

— Це – концерт, в якому вперше в одній програмі звучить класика, естрада і симфонічний рок, – розповідає диригент. – У першому віddленні ми граємо два твори П. Чайковського – вальс із балету «Спляча красуня» та «Італійська капріччо», арію Туги з опери «Туга» Дж. Пуччині, увертуру до опери «Севільський цирульник» Дж. Россіні та «Повернися в Соренто» Е. Куртіса.

Друге віddлення станове святом естради. Ця музика існує вже сто років, її люблять люди. Аранжування я пишу сам і мені є що сказати сімферопольському глядачеві. 11 березня я покажу все, чим привів із Запоріжжя. Це – фрагменти з опер «Кармен» Ж. Бізе і «Травіати» Дж. Верdi, мюзиклів «Привид опери» і «Кішки» Е. Ллойда Уеббера, рок-композиції з реperтуарів Карлоса Сантані, Фредді Мерк'юрі, Александра Кафіні.

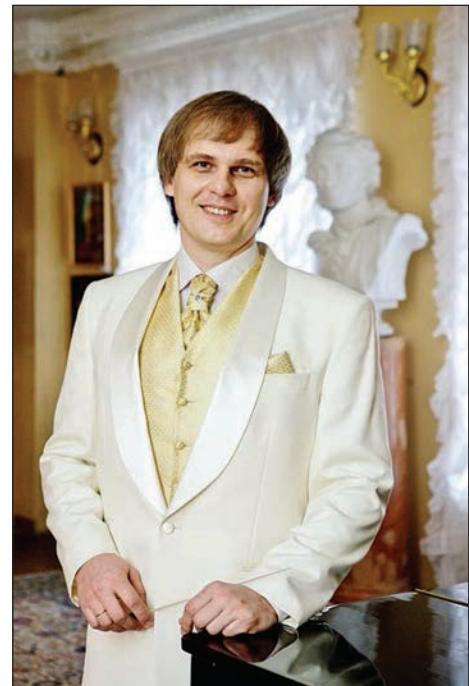
Естрада проникає в класику і на сцені будуть панувати саксофони, сольні партії яких виконують Павло Белінікін і Євген Лобода, електрогітара (Віталій Кукин). Виступлять провідні кримські вокалісти: заслужений артист України Владислав Черніков, лауреати міжнародних конкурсів Емілія Джабарова, Володимир Кудрявцев, Юлія Денисенко, Ольга Гравдоська.

Дуже оновленим постане перед глядачами оркестр. Хтось із попереднього складу не пройшов конкурсного віddбуру. Прибули молоді талановиті інструменталісти з України, Узбекистану. Тридцять осіб – це, по-моєму, мобільний склад і для театру, і для гастролей. У розширенні немає необхідності. Презентація буде яскравою, з розміщенням на сцені в кілька рівнів. На встановленому позаду величному екрані демонструватиметься віdeоряд, який додасть динаміки виконуваним творам.

— Сергію Юрійовичу, в театрі ви – людина нова. Не розчарували перші місяці роботи?

— Навпаки, мені подобається, що в театрі багато змін. Адміністрація йде на експерименти, а для творчої людини час перемін – це те, про що можна тільки мріяти.

З Кримом пов'язана значна частина моєї біографії. Народився в Чернівцях, але з десяти років після переїзду батьків проживав у Євпаторії. Навчався в Сімферопольському музичному училищі ім. П. Чайковського по класу скрипки, потім – у Санкт-Петербурзькому му-

Оркестром».

Дивовижні перипетії музики Дж. Россіні з пригодами дерев'яного чоловічка Піноккіо з казки італійського письменника Карло Коллоді можуть дивитися і слухати діти від трьох років і дорослі. У смисловій багатоплановості казок кожен, незалежно від віку, знайде для себе щось корисне і повчальне.

Працюючи диригентом симфонічного оркестру Запорізької філармонії, почав репетувати з учнями музичних шкіл міста. Згодом створений з їхнього числа дитячо-юнацький оркестр узяв під свій патронат архієпископ Запорізький і Мелітопольський Лука. На проведенному завдяки епархії в червні минулого року Першому православному фестивалі юнацького виконавства «Слов'янське літо»

за участі юних музикантів Запорізької, Дніпропетровської та Херсонської областей, присвяченому 170-річчю композитора М. Римського-Корсакова, оркестр у перший день грав оперу «Моцарт і Сальєрі». Другого дня в його супроводі виступали члени журі. А в заключний третій день у гала-концерті близьку зігрів з оркестром соло на бандурі переможець фестивалю.

У січні 2014 року цей колектив здобув Гран-прі III Міжнародного фестивалю-конкурсу інструментального мистецтва «Чарівний камертон» у Харкові. Дехто з юних музикантів згодом увійшли до складу другого, вже діропланового оркестру. У рамках цього концертного естрадно-симфонічного проекту ми виконували світові хіти, і оркестр швидко набув популярності.

Поступово прийшло бажання розширити своє амплуа скрипкаля і зайнітися диригуванням. Закінчив Казанську консерваторію за спеціальністю «Оперно-симфонічне диригування», проішов стажування в Санкт-Петербурзькій консерваторії. І з 2000 року без перерви у роботі працював диригентом у Чубокарах, Алма-Аті, Караганді.

З 2005 року – в Криму. Паралельно з роботою диригентом Кримського симфонічного оркестру в Ялті спільно з музикантами ансамблю «Таврія», Українського і Кримськотатарського театрів створив новий оркестр «Крим-Класік». У нас були сміливі творчі плани грati по популярні симфонічну музику, близьку й зрозумілу кожному, і перше визнання слухачів на концертаху Кримському академічному драматичному театрі ім. М. Горького та Євпаторійському театрі ім. О. Пушкіна. Однак на цьому діяльність оркестру припинилася. Без державної підтримки зароблених коштів виставляти лише на транспорtni витрати та оплату праці музикантів.

— Ви створили цілих три оркестри?

— В одному з кінофільмів герой їздив по містах і будував фонтани. А я люблю створювати оркестри. Пам'ятаю, як мені самому в дитинстві неймовірно цікаво було грati в Євпаторійському дитячому симфонічному оркестрі. Я намагався зібрати юнаць-

кий симфонічний оркестр у Росії, Казахстані, Криму, однак ніде ця ідея не знайшла підтримки.

Працюючи диригентом симфонічного оркестру Запорізької філармонії, почав репетувати з учнями музичних шкіл міста. Згодом створений з їхнього числа дитячо-юнацький оркестр узяв під свій патронат архієпископ Запорізький і Мелітопольський Лука. На проведенному завдяки епархії в червні минулого року Першому православному фестивалі юнацького виконавства «Слов'янське літо»

за участі юних музикантів Запорізької, Дніпропетровської та Херсонської областей, присвяченому 170-річчю композитора М. Римського-Корсакова, оркестр у перший день грав оперу «Моцарт і Сальєрі». Другого дня в його супроводі виступали члени журі. А в заключний третій день у гала-концерті близьку зігрів з оркестром соло на бандурі переможець фестивалю.

Репертуар у нас різноплановий, і класика – це не нудно. Хотів би, щоб наш продукт сприймався як елітний, а публіка була такою ж, яка сьогодні ходить на гастролі приїзджих знаменитостей. Хотів би більше проводити благодійних концертів. Раніше їх було, як мінімум, два на місяць.

— Що для вас самого означає захоплення музикою?

— Це – щоденні заняття, після яких просто падаєш від втоми. Організм відпочиває за ніч і вранці знову за роботу. Це – норма для творчої людини. У цей світ занурився в шість років і на все життя. Тоді – зі скрипкою в руках, тепер – з диригентською паличкою. Нічого не змінюється.

Я дуже люблю працювати з дітьми від 12 до 19 років. Вони, немов губка, всотують від тебе інформацію, і з ними можна творити справжні діва. В Запоріжжі ніхто з педагогів не вірив, що діти зможуть зіграти партію других скрипок у «Кармен» Ж. Бізе, що після чотирьох місяців освоєння ремесла можна на два місяці виконати опера. А ми це довели своюєю грою. І кожен з юних учасників оркестру відчув себе частинкою єдиного цілого. Це – щеплення на все життя!

Прелюдію до всіх наших виступів є текстовий матеріал, яким моя дружина Олена, музикознавець за фахом, дає слухачам канву для країного розуміння виконуваних творів. Вона сама грає на фортепіано і в теоретичному викладі включає й технічні подробиці. В 2007 році ми створили сімейний інструментальний дует, виступаємо з оркестром і сольними номерами. Це – класика в естрадній обробці. Ми приїхали в Крим з таким багажем, що на багато років вистачить тільки розпакувати валізи.

Для диригента головне – створити своє звучання. Наприклад, з'явився в оркестрі саксофон, і я вже слухаю його, чую, як урізноманітнюються, збагачується гармонія, мова звуків, красива, вічна, зрозуміла без слів. Мелодія обволікає людину і звучить у ній ще три дні.

Будемо мікстувати в різних композиціях, формах, жанрах. Театр облагороджує людину, освічує, дарує радість. Він повинен бути тим місцем, де можна отримати віддушину, хорошу порцію релаксу на весь тиждень. Так і будемо однією допомагати.

Валентина ВАСИЛЕНКО

КОЛИ ГОВОРЯТЬ ГАРМАТИ, УКРАЇНСЬКІ МУЗИ У ПОЛЬЩІ НЕ МОВЧАТЬ

Майдан та війна на сході України спричинили помітне зростання зацікавлення українською культурою у Польщі. Так багато культурних заходів на українську тематику в польських концертних залах і театрах раніше не було. Як твердять польські діячі культури, мистецтво сприяє глибшому розумінню того, що сьогодні переживають українці. Крім цього, наголошують вони, сучасна українська культура допомагає краще зрозуміти драматичні сторінки в історії Польщі.

Ський провів Шевченківські читання, а зараз колектив цього театру готує читання зі сцени спогадів Надії Суровецької, Данила Шумука, а також спектакль про Голодомор.

Натомість Яцек Копцінський, головний редактор польського часопису Teatr, розповів, яким чином події в Україні вплинули на театральне середовище у Польщі. Скажімо, редакційний Копцінський часопис багато місяців приділяє сучасному українському театральному мистецтву, тут публікуються урائські автори. Зокрема, український драматург Наталія Ворожбит публікує на шпальтах цього журналу свої глибоко особисті роздуми, які гарно сприймаються польськими діячами культури.

Знакомим явищем Копцінський називає спектакль, поставлений на сцені Білостоцького драматичного театру за мотивами третьої частини поеми Адама Міцкевича «Дзяди». Постановку здійснила молодий польський режисер Наталія Корчаковська. Копцінський наголошує на тому, що в цій дуже важливій для поляків поемі, яка розповідає про боротьбу польського народу за незалежність, Корчаковська за міст поляків показала сучасних українців. У кульмінаційному моменті спектаклю на сцені лунає символічна перекличка загиблих героїв Майдану.

«Це дуже зворушливо, бо ми починаємо сприймати традицію нашої драми, нашого театру крізь призму того, що тепер переживають українці. На мою думку, нема кращого способу на те, щоб українці та поляки ставали близьчими, аніж той, щоб спільно переживати події з допомогою найважливіших для нас текстів», – говорить редактор часопису.

Як наголосив Копцінський, важливо, що таке новаторське прочитання класики пропонують саме молоді польські митці, – передусім, для молодого глядача. Це – добрий знак для майбутнього двох сусідніх народів, підсумовує Яцек Копцінський.

Radio «Свобода»

Скрін-шот зі спектаклю «Дзяди-III» (на екрані – портрет козака Гаврилюка).

Автор фото – Bartek Wajcheka (dramatyczny.pl)

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

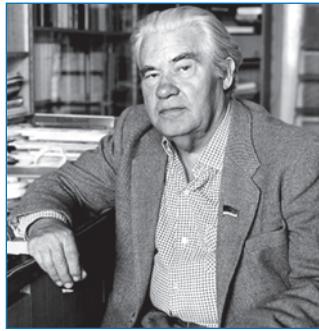
Платон ВОРОНЬКО

Розповідь про цього талановитого поета можна було б скомпонувати на багатоцікавих фактах і подіях його життя. Народився на Сумщині в бідній селянській сім'ї. З одинадцяти років виховувався в Охтирському дитячому містечку, де вчився в школі, обробляв землю. В роки Другої світової війни був командиром групи мінерів у партизанському з'єднанні Коплака, потім командував партизанським загоном. Уже тоді писав пісні та вірші, які, видані у вигляді листівок, здобули популярність серед партизанів.

Перша книжка поезій Платона Воронька «Карпатський рейд» вийшла 1944 року, а згодом побачила світ перша книжка віршів для дітей «Три щастя». Відтоді, як з рогу достатку, з'явилося понад півсотні його збірок для малих читачів: «Читаночка», «Ярик-школярик», «Казка про Чугайстра», «Облітав журавель» та інші. Його «дитячі» твори позбавлені дидактики, вимучених повчань, заримованої тріскотняви. В них живе справжня поезія, живе краса життя і слова. Ім властива простота (ні, не спрошеність!) і виразна мелодійність. Тому-то діти їх легко запам'ятають й охоче декламують.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ**ДІДІВ ПОРТРЕТ**

Ми ліпили сніжну бабку,
Поки вечір наступив.
А вночі високу шапку
Й вуса інії наліпив.
Підішов Омелько-дід,
Усміхнувся:
— Все, як слід:
Шапка, вуса, борода,
Ще й чуприна вигляда.
Гей, хто в хаті,
гляньте йдіте,

Мій портрет зліпили діти!
Вмить зібрались

Омельків рід:
— Справді, з баби
вийшов дід!

KIT НЕ ЗНАВ

Падав сніг на поріг,
Kit зліпив собі піріг.
Поки смажив, поки пік,
А піріг водою стік.
Kit не знат, що на піріг
Треба тісто, а не сніг.

ОБЛІТАВ ЖУРАВЛЬ

Облітав журавель
Сто морів, сто земель,
Облітав, обходив,
Крила, ноги натрудив.
Ми спітали журавля:

— Де найкраща земля? —

Журавель відповідає:

— Краще рідної немає!

ДОНА ХОЧЕ СПАТИ

(одна з легендарних Во-
ронькових колискових)

У моїх доні
Оченята сонні,
Рученьки, мов з вати, —
Дона хоче спати.
Ніч прийшла тихенька.

НЕ БУДЬ КОЗОЮ

Іде коза,
Стойте лоза,
Густа, рясна, зелена.
«Яка краса! —
Кричить коза. —
Ця вся лоза для мене!

І у кози
Аж дві сліззи

У ЯЛТИНСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ-ФІЛІЇ № 22 ШКОЛЯРІ ПРОВЕЛИ ЗАНЯТТЯ «ЗВИЧАЇ ТА ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ»

Старшокласники ялтинської школи № 12 провели інноваційне бібліотечне заняття «Звичаї та традиції українського народу» в бібліотеці-філії № 22 Ялтинської центральної бібліотечної системи.

Метою заняття було ознайомлення з виставкою-експозицією українського прикладного мистецства, допущення учнів до книжкового багатства бібліотеки.

Заняття почалося з розповіді бібліотекарки Тересі Волян про роль книжки у людській долі, про те, як книжкові скарби змінюють людину та її вдачу. Бібліотекарка провела гостей до «Книжкового кола», презентованого низкою тематичних виставок.

У наступній залі за святковим столом учасники заняття продовжили живе спілкування на тему традицій та звичаїв вітання гостей, а також знайомства на вечорницях. Теплу та душевну атмосферу підтримала пісня «Два кольори» у виконанні Квітки Цісик.

На завершення заходу молодь поділилася своїми думками про те, якою має бути бібліотека майбутнього. У залі лунали українська, російська та грузинська мови. (<http://www.0652.com.ua>)

МРІЯ

Мрія в нас одна-єдина,
Щоб розквітла Україна!

Щоб Україна і Росія
в злагоді були,

Завжди разом мирно жили!
Щоб більше не бачили

у дружин та мам в очах

Гірких сліз,

що течуть по щоках.

Щоб ми більше не бачили,

як вбивають людей,

Божих синів,

християнських дітей.

Вероніка ГЕДУЛЯНОВА,

учениця 5-В класу

ЗОШ № 7 м. Житомир

ВІЙНА

Коли ти воюєш
за свою країну,
Згадай хоч на мить
свою дитину,
Яка стоять зараз на колінах
Та просить у Бога:
вернися живим,
Мій тато єдиний,
ти в нас один!
Ох, як же я хочу,
щоб війни не було,
Щоб завжди панувало
в Україні добро!

Анастасія ПАВЛЮК,
учениця 5-В класу

ЗОШ № 7 м. Житомир

БОЮТЬСЯ...

Війна...
Боюєш, що не закінчиться
вона.
Вітчизна наша гине,
Страждають люди мірні.
А ще боюєш, що з України
Зникнуть Донецьк
і Луганськ,
де вугілля і сталь.
Більше немає, що сказати,
В серці жаль і печаль...

Ольга ЛІСЮК,

учениця 5-В класу

ЗОШ № 7 м. Житомир

У «МОЛОДУ ГВАРДІЮ»ВИРУШИЛИ РАЗОМ
ІЗ ЛЬВІВСЬКИМИ РОВЕСНИКАМИ
ДІТИ З КРИМУ ТА ДОНБАСУ

На відпочинок до Українського дитячого центру «Молода гвардія» вирушили сорок дітей із соціально незахищених сімей Львівщини та маленьких переселенці з Криму та із зони проведення АТО. Про це кореспонденту «Укрінформу» розповіли у департаменті соціального захисту населення ЛОДА.

За словами заступника директора департаменту Оксани Соболь, діти продовжать навчання у таборі, водночас добре відпочинуть на березі моря, розкриють свій творчий потенціал, візьмуть участь у концертах та виставах тощо.

Протягом року заплановано скерувати на оздоровлення та відпочинок до дитячого центру понад 700 дітей пільгових категорій.

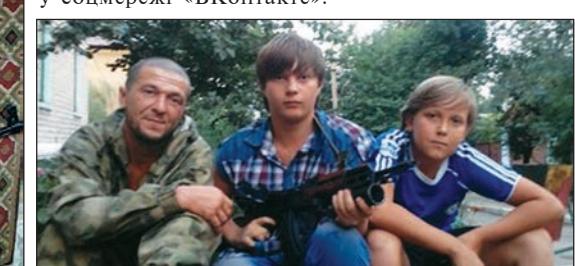
«Молода гвардія» — український дитячий центр у м. Одеса на березі Чорного моря.

УКРАДЕНЕ ДИТИНСТВО...

Організатори та ідеологи таких терористичних проектів, як «Новоросія», «ЛНР» і «ДНР», займаються активним заливанням у військовий конфлікт неповнолітніх. Про це пише сайт «Інформатор».

«Дітmi легко управляти і прищеплювати їм ідеологічні доктрини, легко використовувати в бойових операціях і маніпулювати ними, діти-солдати можуть створити ситуацію моралічного вибору для ворога, зазвичай вони не представляють загроз для своїх дорослих командирів. Таке, вирощене на пропагандистських гаслах, покоління може стати великою проблемою в майбутньому, оскільки війна для них буде єдиним можливим способом існування», — зазначає видання.

Школьар з Донецька Єгор Донецький (він же Єгор Фроленко) і його друзі є яскравими представниками «дітей Новоросії». Фотографії — з його сторінки у соцмережі «ВКонтакте».

**«ВЗВЕЙТЕСЬ КОСТРАМИ!»: «АРТЕКУ» ПРИСВОЇЛИ
НОВИЙ ЛОГОТИП, СХОЖИЙ НА ПІОНЕРСЬКИЙ**

У відкритому конкурсі ідей нового логотипу дитячого центру «Артек» у Криму пере-

могу здобув школяр з Воронежа Тимофій Оболенський.

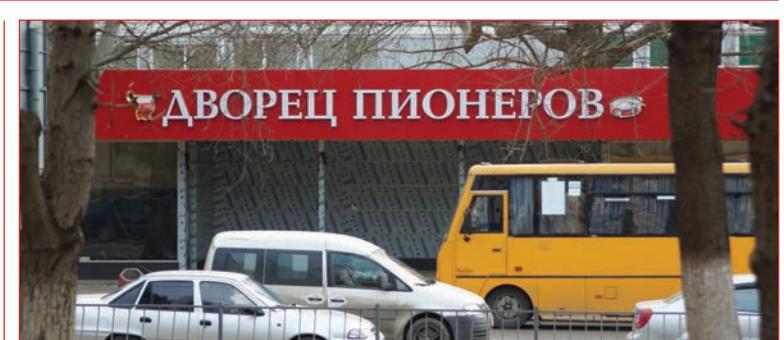
На ескізі зображена зірка, все-

редині якої море, потрійна гора і барабан, а на задньому фоні палає піонерське багаття, повідомляє сайт «Крим.Реалії».

Логотип дуже схожий на емблему радянських піонерів, де замість гори і барабанів на тлі вогненної зірки був зображений Ленін.

Повідомляється, що символіку для дитячого табору запропонували придумати самим дітям. Організатори конкурсу навмисно відмовилися від послуг професійних дизайнерів. У підсумку вибирати довелося з 1700 робіт, які приходили з усієї Росії. Вподобали піонерський мотив... Призом для переможця конкурсу стала поїздка на зміну в табір.

Схоже, нинішня кримська «влада» запустила в Криму якусь дивну машину часу, яка повертає нас у минуле: у Сімферополі нещодавно з'явилася зупинка з назвою «Дворец пионеров». Розташована вона поблизу Кримського республіканського центру дитячої та юнацької творчості, який за радянських часів справді називався «Дворцом пионеров». Тож скоро перейменують її його, а в школах відродять піонерські дружини, барабани і червоні галстуки?

КРИМСЬКОТАРСЬКА КРАСА ПІД УКРАЇНСЬКІ МОТИВИ

Ава Сейтумерова

Переможницею щорічного всеукраїнського етнічного конкурсу краси «Кримська красуня» стала студентка Кримського інженерно-педагогічного університету Ава Сейтумерова. За титул найкрасивішої дівчини боролися 23 претендентки – представниці 11-ти етносів, що населяють півострів. За словами організаторів, за 10 років проведення конкурсу кримська татарка вперше здобула перемогу.

Kонкурс «Кримська красуня» проводиться щорічно, як правило, восени. У 2014 році він був запланований на грудень. Однак, як пояснила автор проекту Катерина Перетятько, через «перехідний період» організатори зіткнулися з «деякими» труднощами, які вдалося вирішити тільки до весни вже 2015 року.

Спочатку в конкурсі планували взяти участь 30 дівчат, але в силу деяких обставин кілька учасниць не змогли виступити у фіналі. Це, наприклад, гречанка Ксенія Чакалова, яка була відсутня за сімейними обставинами. Разом з тим, були українські, кримськотатарські, російські, німецькі, вірменські, болгарські, чеські красуні, а також естонка, кримчака і туркеня, які вперше брали участь.

Сценарій заходу, як і в попередні роки, був незмінний. Перед початком у фойє Державного академічного музичного театру Криму (колишній Український театр) учасниці конкурсу пропонували глядачам національні страви. В основно-

му це була випічка. Кохан охочий міг оцінити запропоновані солодощі, приготовані конкурсантиками: російські млинці, кримськотатарська пахлава, українське сало в шоколаді і багато інших. Жюрі під час дегустації визначало найкраще.

Український прапорець у залі

Серед почесних гостей на конкурсі були помічені депутати і чиновники. Із запізненням на захід прибули заступник міністра зв'язку і масових комунікацій Російської Федерації Олексій Волін та супровод кримського віце-прем'єра Дмитра Полонського. Вони подякували організаторам за проведення конкурсу, який «об'єднує різні етноси», що проживають у Криму, і нагородили ініціаторів дипломами.

При цьому Полонський підкреслив важливість таких заходів для «російської дійсності». Політично забарвлений слова, вимовлені чиновником, зал сприйняв мовчачки.

Натомість глядачі особливо тепло вітали українських дівчат, а один із присутніх в якийсь момент навіть розмахував жовто-блакитним українським прапорцем.

Протягом конкурсу учасниці тричі

виходили на сцену: у національних костюмах, виконуючи етнічні танці, в сучасних і весільних сукнях. Між номерами глядачів розважали популярний дитячий ансамбль барабанщиків «Генчлік», кавер-фольк-гурт «Сані», вокалісти Вардуї Діланян і Христини Кушнір.

Несподівана перемога

Після тривалої наради ведучі оголосили результати голосування серед членів журі. Переможницею конкурсу була визнана 22-річна студентка Кримського інженерно-педагогічного університету, кримськотатарська красуня Ава Сейтумерова. За словами організаторів, кримська татарка перемогла вперше за 10 років проведення конкурсу. Відзначимо, що чотири роки тому Ава брала участь у кримськотатарському конкурсі краси «Qirim Qiraliesi 2011» («Кримська королева»), але тоді титул найкращої дістався іншій дівчині.

«Жюрі, звичайно, постаралося, провело багато роботи. Перемогла найкраща», – сказав, звертаючись до залу, представник суддівського корпусу депутат Назіл Сейтаблаєва, дочка відомого кримськотатарського актора і режисера Ахтема Сейтаблаєва, який зняв фільм про депортацию кримськотатарського народу «Хайтарма».

Після перемоги в конкурсі Ава Сейтумерова зізналася, що відчуває гордість за свій народ – за те, що через стільки років кримська татарка вперше здобула перемогу. «Це – непередавані емоції, відчуття, важко говорити. Для мене ця перемога була несподіваною», – сказала Ава в бесіді з кореспондентом видання «Крим.Реалії».

Вона зізналася, що одним з головних фаворітів «Кримської красуні» вважала Назіл Сейтаблаєву, дочку відомого кримськотатарського актора і режисера Ахтема Сейтаблаєва, який зняв фільм про депортацию кримськотатарського народу «Хайтарма».

Емір ДОСТИМ

КРИМ ЗАЗНАЄ ЩЕ ОДНЕЙ ОКУПАЦІЇ – РОСІЙСЬКИМ КІНО

«Шасливе» від’єднання Криму, російські солдати-герої у Криму стали пріоритетною темою для російського кінематографа на 2015 рік. Відповідний перелік тем, у якому Крим на другому місці, опублікований на сайті Міністерства культури Росії. Кіноакесія Криму – це особиста трагедія, кажуть українські митці, і – у відповідь на російську пропаганду – зі всіх сил намагаються «вписати» Крим в український кінопростір.

Російське Міністерство культури урізає бюджет на російські фіلمи, однак не шкодує грошей на пропаганду про Крим та Україну. Серед дев’ятирічних, які «потрібно додатково стимулювати», історія Криму та України в період «входження інших територій до складу російської держави» – на почесному посту.

«Це – звичайна практика державної підтримки. Ми обираємо теми, які, на нашу думку, потребують додаткового заохочення. Минулого року, приміром, ми зосередили увагу на створенні робіт на тему перемоги у Великій Вітчизняній війні. Тепер,

у 2015 році, темою стане Крим», – пояснив директор департаменту з питань кінематографії Міністерства культури Росії В’ячеслав Тельнов.

Втім, не чекаючи державного фінансування, російські кінематографісти вже встигли відзняти декілька стрічок, де фігурує анексований Крим. Так, невдовзі російські телеканали покажуть документальний фільм «Крим. Путь на Родину», в якому російський президент Путін розповіє про те, як ухвалювали рішення про анексію півострова.

Встигли презентувати після анексії Криму і перший фільм під назвою «Поцілувати не-

тиме до 70 стрічок на рік.

Таку активну кіноокупацію її рідного Криму юрист, а віднедавна і молодий режисер Ольга Моркова називає особистою катастрофою. Щоб хоч якось протистояти потужній російській пропаганді у кіно, вона зняла та презентувала свій аматорський фільм «Крим всередині», що розповідає історію кримськотатарського художника-переселенця Рустема Скібіна.

Разом із друзями з «Крим-SOS» вона розпочала зараз роботу над документальною стрічкою про Мустафу Джемілєва. Завдяки спільнокошту на реалізацію ідеї вже зібрано 115 тисяч гривень із необхідних 150.

Для розуміння всієї складності ситуації молода режисерка порівнює суми, виделені на кінематограф у Росії та Україні. На російський кінематограф Дума виділила 2,4 мільярда рублів, тоді як на українське кіно у бюджеті України передбачено 75,5 мільйона гривень.

Radio «Свобода»

ФІЛЬМ ДЛЯ ГААГИ?

Прем’єр-міністр України Арсеній Яценюк просить Міністерство юстиції передати до Міжнародного кримінального суду в Гаазі трейлер російського фільму про захоплення Криму. Як передає кореспондент УНІАН, про це він заявив на засіданні уряду.

«Вчора ми проводили нараду. Нагадаю, що Верховна Рада прийняла заяву про передачу до юрисдикції Гаазького трибуналу розслідування міжнародного злочину, який вчинений РФ відносно України, а саме – анексія Криму та російська військова агресія на території Східної України. І для того, щоб міжнародні прокурори змогли розглянути заяву і почати провадження, ГПУ, СБУ, Міністерство юстиції збиряють належну доказову базу, що притягнеть до відповідальності всіх, хто винен у нападі на Україну, в анексії Криму і в тисячах жертв, які спричинені російською вій-

ською агресією», – зазначив А. Яценюк.

Він повідомив, що бачив трейлер російського фільму про захоплення Криму, який можна використати як один із доказів злочинних дій російської влади.

«Мені потрапив цікавий трейлер до фільму, якось він називається по-російськи «Путь там куда-то, то ли на родину, то ли в прирву». Я подивився цей трейлер. Я дуже прошу Міністерство юстиції відправити цей трейлер до Гаазького трибуналу. І було б дуже важливо, щоб весь фільм, який з’явиться, також був відправлений до Гаазького трибуналу, оскільки цим фільмом повинні зацікавитися міжнародні прокурори і слідчі, цей фільм дає відповідь на запитання, хто давав вказівки щодо захоплення української території в Криму і хто за це несе відповідальність. А ми свій фільм будемо знімати в реальності, він буде називатися – «Крим: Преступление и наказание», – сказав він.

Оформити передплату на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культуруологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журналі «Українська культура»), «Музика», «Пам’ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв’язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua. Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою – <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com

